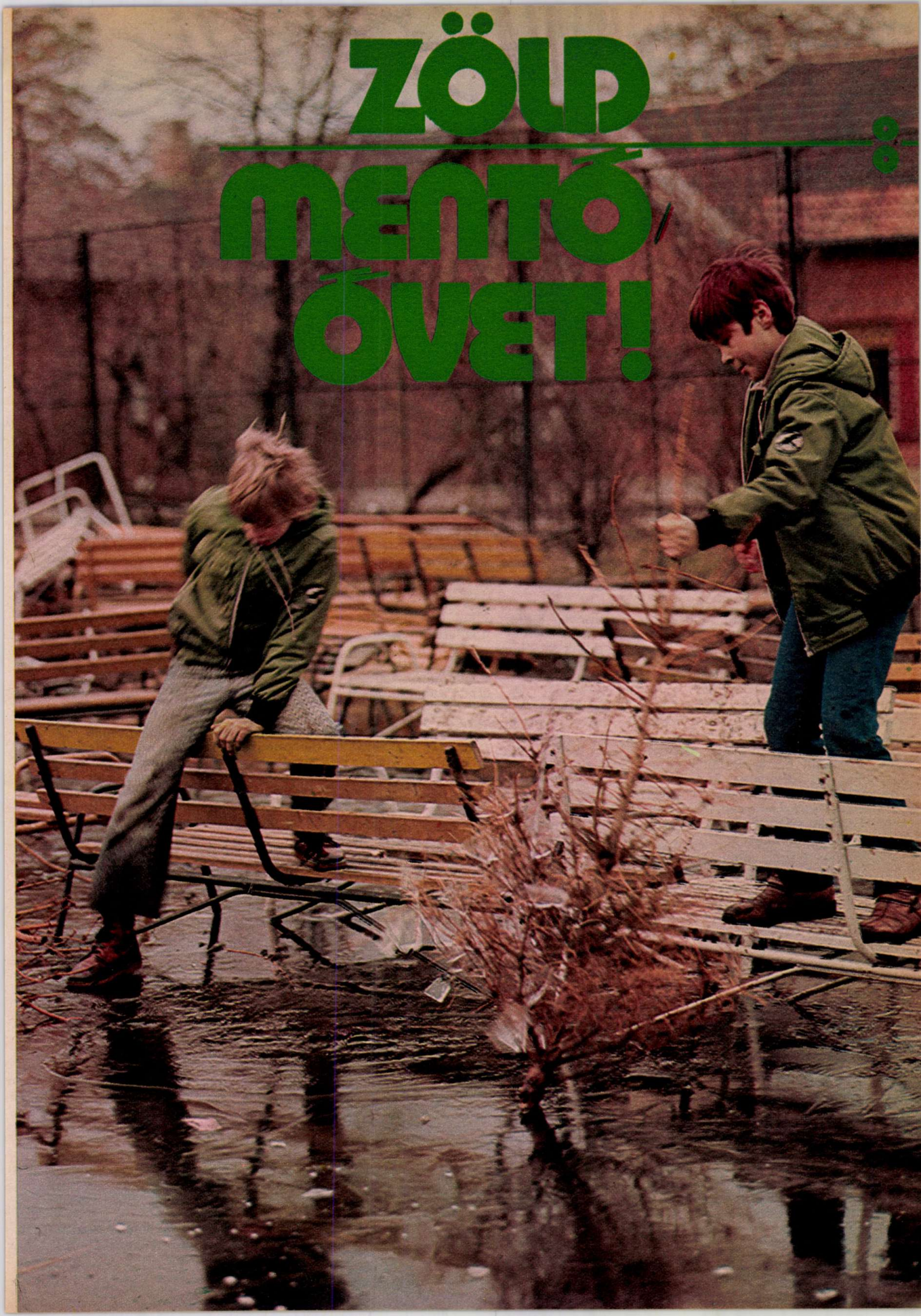
ZÖLD
MENTŐÖVET!

ZÖLD MENTŐÖVET!

Sivár épületek, aszfaltrengeteg, egyhangú szürkeség. A táblára vetített diafelvétel a főváros egyik utcájáról készült.

— Gyerekek, mit gondoltok, miért ilyen lehangoló ez a kép? — kérdezi Mincza Péter, a budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola biológia szakos tanára.

Magasba emelkednek a kezek. Nagy a versengés a hatodik „bé"-sek között.

— Azért, mert egyetlen fát sem látni — közli az észrevételét egy komoly, szemüveges fiú. Az osztály kórusban erősíti meg, hogy helyesen válaszolt.

— Kellemesen éreznétek magatokat ebben az utcában?

Élénk tiltakozás.

— Olyan, mintha rám akarnának dőlni a házak — hangzik találóan az egyik lány szájából.

Miért kell több fa?

Újabb diafelvételek. Ügyes rajzokkal kombinált grafikonok váltakoznak Budapest utcaképeivel. A magyarázattal kiegészített szemléltető ábrákból mindenki megtudhatja, hogy a nagyvárosi ember életét milyen veszélyekkel fenyegeti a levegő szennyezettsége és a nagy zaj. Hogyan lehetne ezen segíteni?

Tanácstalanul néznek egymásra a gyerekek. Végül valakinek eszébe jut egy újságcikk. Valamelyik lapban olvasta, hogy széles parkerdősávot — úgynevezett zöld mentőövet — terveznek Budapest köré. S mindjárt egyetértenek abban, hogy az bizony jó lesz, de többen kifogásolják, hogy bent a városban is kevés a növényzet.

S azt vajon tudják-e a gyerekek, hogy miért kell több fát ültetni? A válaszokból kiderül, hogy tudják.

— Mert megtisztítja a levegőt a portól.

— Egy kicsit felfogja a zajt.

— Megszépíti az utcákat.

A gyerekek terepszemlét is tartottak lakóhelyükön. Egyiküket a Múzeum-kertet vette megfigyelés alá.

— Csupán néhány kertész igyekszik rendbentartani a környéket — hallhatják a többiek. — S az is baj, hogy főként a nagyobbak sok kárt okoznak. Csúzlizzák a madarakat és a szemetet nem dobják a kosárba.

A következő beszámoló sem derűsebb. Eddig szinte fel sem tűnt a gyerekeknek, hogy mennyien rongálják a padokat, hányan tördelik a fákat, szemetelnek, pusztítják a madarakat. Az újonnan szerzett ismeretek és saját tapasztalataik együttesen győzték meg őket arról, hogy nemcsak szeretni, hanem óvni is kell a természetet.

Becsüljük meg értékeinket!

A hatodikosok élvezték a bemutató órát, amelyet azzal a felismeréssel fejeztek be, hogy nekik is tenni kell valamit. Az osztály úttörői nyomban felajánlották, hogy őrséget szerveznek az iskola előtti park gondozására, megóvására.

Az órán bemutatott diaképeket a Fővárosi Kertészeti Vállalat park-

védelmi osztálya készítette a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága környezetvédelmi munkabizottságának javaslatára. Az áttekinthető táblázatokat, jól hasznosítható adatokat tartalmazó füzethez diaképek is tartoznak, amelyek a városi zöldfelületek szerepét, értékét, a parkrongálások jellegzetes eseteit mutatják be. Ízelítőt adnak a parkfenntartási munkából, öntevékeny környezetszépítésre buzdítanak és jó ötleteket kínálnak a jövő játszótereinek kialakításához is. Ezek megvalósításának azonban már feltétele a fokozott gondosság, értékeink megbecsülése és kulturált használata.

Térítés nélkül

Erre nevel a figyelemre méltó összeállítás, amelyet elsősorban a környezetismeret, az élővilág, az osztályfőnöki és a környezetvédelmi órákhoz ajánlanak a Fővárosi Kertészeti Vállalat dolgozói. A táblázatok adatait más tantárgyakba — például a matematikába — is be lehet építeni. Nem arról van szó, hogy új tantárggyal akarják terhelni a diákokat. A zöldfelület-védelmi ismeretek ugyanúgy részei az iskolai tananyagnak és a nevelőmunkának, ahogyan a fák, a parkok és a játszóterek is elválaszthatatlanok mindennapi életünktől.

A zöldfelület-védelemről szóló anyagot valamennyi budapesti általános iskola megkapta. Az oktatását már mindenütt megkezdték — remélhetőleg éppen olyan sikerrel, mint a Horváth Mihály téri általános iskola hatodik „bé" osztályában.

Vadas Zsuzsa
Fotó: Wágner Margit

3 KÍVÁNSÁG

NEM A TÜNDÉREN MÚLIK

Kökény Rita, aki a jó tündér szolgálatait nem a maga, hanem a mások örömére akarja igénybe venni, Budapesten lakik. A XV. kerületi Czabán Samu Általános Iskola 5. osztályos tanulója. Alighogy felavatták úttörőnek, a gyerekek máris a Kinizsi Pál raj titkárává választották. Barna szemű, szerény lány. Tanulmányi eredményéről csak ennyit mond:

— Jó.

Osztálytársa, Vincze Mónika összecsapja a tenyerét.

— Jó? Eddig mindig kitűnő volt.

Rita is részt vett a Pajtás Három kívánság című játékában, s az egyik kívánságát így fogalmazta meg:

„Több gyerek kapjon beutalót a SZOT üdülőibe."

— Miért pont ez jutott az eszedbe?

— Talán azért, mert tavaly Vajtán nyaraltam. Arra gondoltam, hogy milyen jó lenne, ha életében legalább egyszer minden gyerek játszhatna a huszonhét holdas vajtai parkban vagy másutt, ahol hasonlóan szép minden.

— Rajtad kívül ki volt még az iskolából üdülni?

Rita arca töprengővé változik.

— Kérdezzük meg a gyerekektől.

Nyolc ajtón nyitunk be. Nyolc osztály tanulóinak tesszük fel a kérdést és közülük nyolcvannyolcan igennel válaszolnak.

Az úttörőcsapat vezetője, Jenei Sándorné megemlíti az úttörőtáborozókat is.

— Negyvenen minden nyáron a balatonvilágosi táborban töltenek el egy-két hetet. Tizenhatan a bodakajtori építőtáborba, tízen Zánkára, négyen Tatára utaznak. Kollár Laci és Katona Laci pedig jutalomból a Szovjetunióba megy.

Ritához fordulok:

— Kit küldenél el a SZOT-üdülőbe?

— Nagy Katit mindenképpen. Meghalt az édesapja, édesanyja pedig súlyos beteg. Még hosszú ideig kórházban kell maradnia. A nővére neveli.

A Szakszervezetek Országos Tanácsánál Új Mária főelőadó foglalkozik a gyermeküdültetéssel.

— Hogyan kaphat egy gyerek SZOT-beutalót? — kérdem tőle.

— Szülei kérhetik. Az édesapának, vagy az édesanyának szakszervezeti tagnak kell lenni.

Elmondom Nagy Kati történetét.

— Az ilyen rendkívüli esetben az iskola vagy az úttörőcsapat is javasolhat. A levelet, pontosabban a kérelmet elnökségünkhöz kell eljuttatni.

A szakszervezeti üdülőkben az idén 31 ezer; az úttörőtáborokban pedig körülbelül 120 ezer gyermek nyaralhat. Az őrsök, a rajok, a csapatok gondoskodjanak arról, hogy a szorgalmas, de anyagilag rászoruló fiúk és lányok is eltölthessenek néhány szép napot a Balaton partján, a Mátra erdeiben vagy az őrségi dombok között.

Jó tett helyébe jót várj — mondják a népmesében. S mert a mesebeli kívánságát Kökény Rita az egyik nehéz helyzetben levő iskolatársa érdekében írta le, rá meg mások gondoljanak. Például úgy, hogy a XV. kerületi úttörőelnökség elküldhetné jutalomból Zánkára vagy Csillebércre.

Faragó György

HÁNYAT A 192-BŐL? 33-AT A CSEPEL MŰVEKBEN!

EGY JÓ TANÁCS!

Fiatalok!

Gyertek a Csepel Művekbe szakmát tanulni! Pályaválasztásotokat kívánjuk elősegíteni azzal, hogy a Csepel Művekben oktatott szakmákat, a tanulás feltételeit és a szociális juttatásokat ismertetjük veletek!

I. SZAKMUNKÁSKÉPZŐ INTÉZETBE AZ ALÁBBI SZAKMÁKRA VÁRJUK JELENTKEZÉSETEKET:

LÁNYOK, FIÚK: **gépi forgácsoló, esztergályos, köszörűs, marós, szerszámkészítő, elektrolakatos, villanyszerelő, mechanikai műszerész, hegesztő.**

FIÚK: hengerész és forrasztár, kovács, öntő, csőhálózat- és berendezésszerelő, központifűtés- és csőhálózat-szerelő, víz-gázvezeték és készülékszerelő, gépszerelő, géplakatos, karosszérialakatos, szerkezetlakatos, bádogos, ács-állványozó, kőműves, tetőfedő, asztalos, fényező és mázoló.

Képzési idő: 3 év (érettségivel 2 év) hegesztő, tetőfedő, fényező és mázoló szakmákban 2 év (érettségi bizonyítvánnyal 1 év).

JELENTKEZÉS FELTÉTELEI:

– általános iskolai végzettség esetében 15–16 éves kor

– egészségi alkalmasság

II. SZAKKÖZÉPISKOLAI FELVÉTELRE JELENTKEZHETNEK 14–16 ÉVES KORÚ, ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT FIÚK ÉS LÁNYOK:

épületvillamossági (villanyszerelő), gépgyártástechnológiai (géplakatos, esztergályos), acélszerkezeti (hegesztő, szerkezetlakatos) szakra.

Képzési idő: 4 év

A szakközépiskolai tanulók a sikeres vizsgák után érettségi és szakmunkásbizonyítványt kapnak.

III. A VIDÉKI TANULÓKNAK SZERZŐDÉSKÖTÉS ESETÉN – EGYES SZAKMÁKBAN – BIZTOSÍTJUK A KOLLÉGIUMI ELHELYEZÉST ÉS A TELJES ELLÁTÁST.

A szakmunkás- és szakközépiskolai tanulók tanulmányi ösztöndíja – tanulmányi előmeneteltől függően – 160–750,– Ft-ig, szerződéskötés esetén társadalmi ösztöndíja 250–750,– Ft-ig terjed.

A szakmunkásvizsga után a Csepel Művekben elhelyezkedő szakmunkások 5000,– Ft jutalmat kapnak.

A szakmunkásképző iskolát végzettek a Csepel Művekbe kihelyezett szakmunkások szakközépiskolájában 3 év alatt érettségizhetnek. **A tanulmányi időre a katonai szolgálat alól mentesülnek.**

JELENTKEZÉS:
Csepel Vas- és Fémművek
Oktatási és Társadalomtudományi Intézet
tanulmányi osztályán.
Budapest Pf. 93. 1751
Telefon: 575-600/2909

JÁZSÁR ISKOLÁJA 1

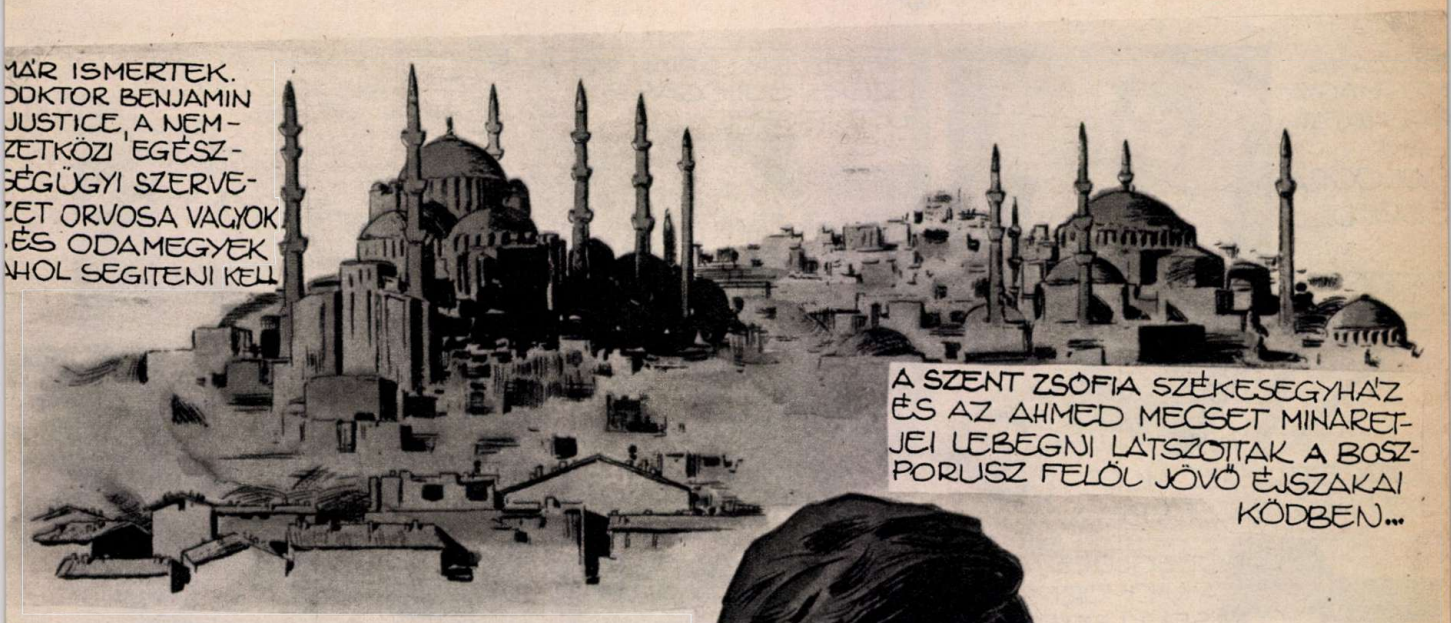

doktor JUSTICE

© Ed. VAILLANT 1739

2 JÁZSÁR ISKOLÁJA

MMM...MM!
MEHMED!
AZ ÖREG NEM TUDTA, HOGY TÖRTÉNT A DOLOG TÚL GYORSAN ÉRKEZTEK A FIÚK...
ALLAHRA, EZEK A DZSINNEK TOLVAJOK FIAI!
BIZTOSAN JÖNNEK MÉG...EZEK KITARTÓAK, MINT MACSKA SZŐRÉ A TETVEK!

A VÉRÜKBEN VAN A LOPÁS! AZT MONDJÁK EGY TOLVAJISKOLA VAN A VÁROSBAN...

AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT CSAK EGY HÉT MÚLVA TUDJA ÁTVENNI A GYÓGYSZERT.
SAJNOS, CSAK EGY ÉJJELIÖRÖM VAN!
A KAPITÁNYSÁG KÜLD EGY RENDŐRT S MI IS MINDENT MEGTESZÜNK.

CSAK IGÉRET VOLT: JUSTICE NAPOK MÚLVA SEM LÁTTA A RENDŐRT...
IGY VAN EZ URAM! A KIS TOLVAJOK CSAVAROGNAK ÉJJEL ÉS NAPPAL MINDENÜTT OTT VANNAK!

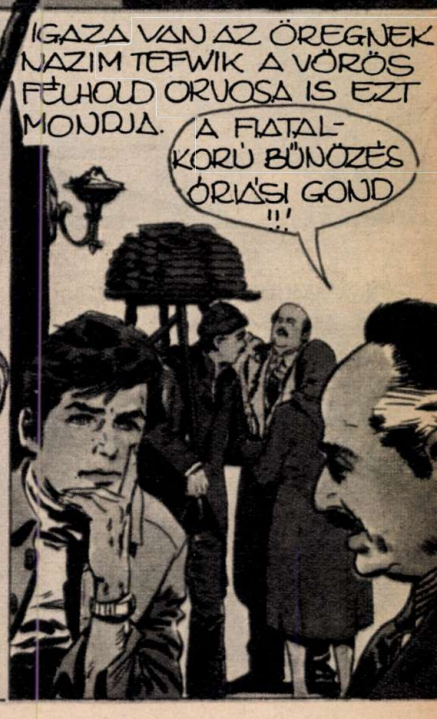
IGAZA VAN AZ ÖREGNEK NAZIM TEFWIK A VÖRÖS FÉLHOLD ORVOSA IS EZT MONDJA.
A FIATALKORÚ BŰNÖZÉS ÓRIÁSI GOND!!!

4 JÁZSÁR ISKOLÁJA

Következő számunkban folytatjuk

COPYRIGHT EDITION VAILLANT

1739

A FIÚT NASZREDDINNEK HÍVTÁK, MINT A HÍRES BAGDADI TOLVAJT A HALHATATLAN NASZREDDIN HODZSÁT...

NASZREDDIN ELHALLGATOTT IGY IS TÚL SOKAT MONDOTT... SZÁJÁT HARAPDÁLTA... JUSTICE NEM ERŐLTETTE A DOLGOT...

Csevegő

LÁNYOK ROVATA

MOLETT

Jutka tizenegy éves, s az utóbbi időben nagyon rákapott az apróhirdetésekre. Ezeket búvja, s ha megkérdezik, hogy mi olyan izgalmas ezekben, mindig felolvas egyet-kettőt, szőnyegtisztító maszekról, lakáscserélőkről, hasonlókról.

A mamája már hagyja. Ha ez a szórakozása, ám legyen! De a múltkor Jutka lebukott: kiderült, hogy őt a házassági apróhirdetések érdeklik, a többi csak álcázás.

Úgy történt, hogy kiemelte fejét az újságból és megkérdezte:

— Anyu, mi az, hogy molett?

A mama lopva belenézett a tükörbe — bizony fogyni kellene — s apró sóhajtás kíséretében így válaszolt:

— Molett... Hát az valami olyasféle, mint amilyen én vagyok!

Jutka rögtön kapcsolt, s rábólintott:

— Tehát... olyan kicsit veszekedős, ugye?

A NAGY KÍSÉRLET

– Mi van Matild? Te nem eszel...?

– Nem. Én nem eszek. Nem azért gyúrtam fel magam erre az átkozott sziklára, hogy étkezzek.

– Hanem miért?

– Hogy erősödjön a test és a jellem. Hogy táguljon a tüdő, és élénkebben keringjen a vér. Hogy lobogjon a haj a játszi szélben. Miért? Nagyon jó!...

– Ettől még ehetnél.

– Ettől még igen. Csakhogy nem hoztam magammal egy falat élelmet sem.

– Akkor meg mi a fészkes fenét cipelsz a hátizsákodban?

– Természetesen egy fürdőszobai mérleget. Mi mást...?

– Matild, én rosszat sejtek. Te fogyni akarsz!

– Öö... dehogy. Kísérletezek. A fizika azt állítja, hogy minél messzebb vagyunk a Föld középpontjától, annál kisebb a súlyunk. Hát kíváncsi vagyok.

– Szerintem tengerszinten is éppen elég messze vagyunk a Föld középpontjától.

– Na igen, igen. De mégis. Látod, most ráállok a mérlegre, és...

– És lám, ugyanannyit nyomsz a latba, mint odalent.

– Borbála, ez történelmi pillanat. Nekem megrendült a hitem a fizika tételeiben.

– No, azért nem olyan sötét az ügy. Az igazi tudós többször is ellenőrzi a kísérleteit. Rajta hát Matild! Gyere fel ide a csúcsra naponta többször is. Meglátod, egy idő múlva valóban könnyebb leszel...!

–R –R

Érthetetlenek az emberek. Megveszik a húst, aztán órákig piszmognak vele, amíg megeszik. Bekenegetik ezzel-azzal, majd belerakják ilyen virágos micsodákba... Nem tudják ezek, mi a jó, elrontják a nyers hús ízét!

Azért szeretnék a virágok mögé nézni, mert az illat csiklandoz.

JELIGÉRE ELMONDHATOD!

SZÖSZI ÉS SZEPLŐS: Nincs más választás, mint panaszt tenni az anyukád ellen, az anyukádnak. Meglátod, hogy megértő lesz, ha nem titkolsz előle semmit. **JÓSKA:** Igen, hibás vagy. A barátság mindennél többet ér, akárhonnan vizsgálgatom is a te esetedet. **FURCSA:** Honnan tudjam én, hogy mit mond nálatok a házirend? Mert ugye annak elkészítésében az úttörőtanács is részt vett? Ha úgy határoztatok hogy 6-ig „csavarogh hattok" akkor — ha szól a tanár, ha nem — haza kell menni. **PICUR:** Nem akármilyen fiú az a „focista". Azt hiszi, hogy csak egy fiú van a világon, s az pont ő? Miért baj az ha más fiúval látott beszélgetni? Felejtsd el! **Cs. PETI:** Írj neki, kérdezz tőle valami fontosat. Például, hogy az ő őrsében hogyan ünneplik a névnapokat. **HABOZÓ:** Ilyen már előfordult. Egyszerre két lány is tetszhet valakinek, s az egyik sajnos, „én" is lehetek. **HA JÁRNÁNK:** Az apukám nekem mindig azt mondta: „Villamos után és fiúk után ne fuss kislányom". Ezt üzenem neked is. **SZÓLJ MÁR:** Nektek aztán van miről beszélgetni, hiszen mindketten őrsvezetők vagytok! És érezned kell, hogy ő a szemével is „szól" hozzád. **MA BAKER:** Igen, van reményed, de azért nem dől össze a világ, ha mégsem... **SOK A BAJOM:** Szép nagyra nőttél, légy büszke rá! Csak most probléma ez, később majd örülsz neki. Az embersége pedig senkinek se azon múlik, hogy hány centi magas. **NAGY BAJ:** Semmi baj, meglátod egy év múlva másképpen beszélsz! Különben is: divat a kicsi... **TESTVÉREK:** Én nem szeretném azt a fiút, amelyik folyton a fenekemet ütögeti. **ILYEN IS VAN?** Fiú létére mosogat, főz, takarít és ezért te sajnálod. Csak dicsérni lehet, ha mindenhez ért. Azért se lehet elmarasztalni, hogy szót fogad a szüleinek. **NEM BIROM TOVÁBB!:** Dehogynem!

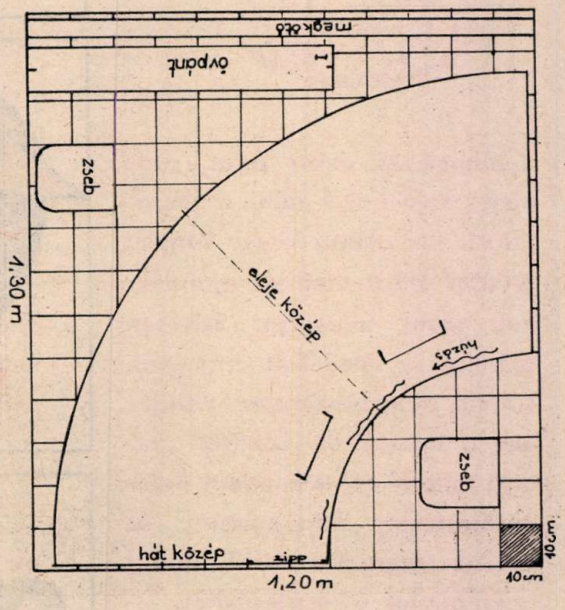

SZOKNYAVARRÁS – GYORSAN

Negyed körből készülő bővülő vonalú szoknya.

140 cm széles anyagból 120 cm szükséges hozzá. A derékbőség adja a kisebbik 1/4 kört, a nagyobbik 1/4 kör a szoknya alja.

Az egyenes vonalakra a szoknya hosszát mérjük rá.

A varrás a háta közepén halad, így a cipzár is ide kerül. A zsebeket, az övpántot és a keskeny, hosszú övet a hulladékból szabjuk.

Ha a derékbőséget a kelleténél nagyobbra vesszük, a szoknya eleje és háta közepét kissé behúzhatjuk.

Könnyű szövetből, farmervászonból, lenvászonból és kartonból is elkészíthetjük.

Láng Etelka:

TAVASZ

Mily nagy a vidámság
Milyen nagy a hűhó.
Mintha magától szólna
Mindenhol a magnó.

Mintha zúgva jönne
Száz kis helikopter
S egyszerre beszélne,
Száz rigó riporter.

Ki az, aki így jön,
Sípokkal, dobokkal?
S hogy körül van rakva
Napsugár csomaggal.

Táncos lábú tavasz,
Perdül, fordul, bókol,
Oly sok a kezében
A rügyező bokor,

Hogy aranyos gyöngysorát,
Alig lehet látni,
Pedig abból lesznek,
Pitypang bóbitái.

Jönnek a locsolók!

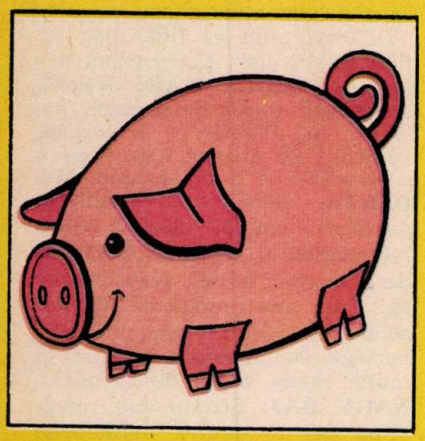

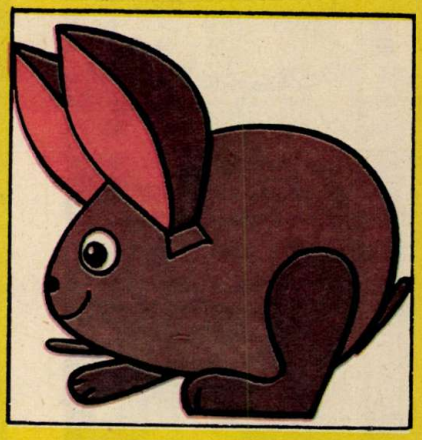

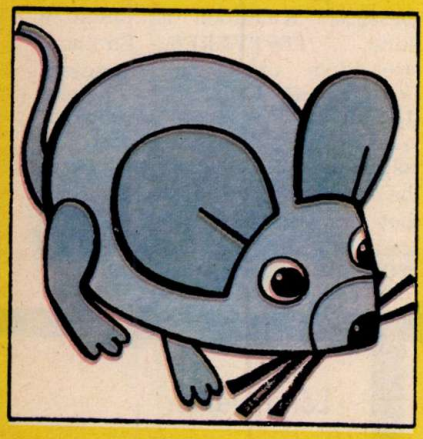

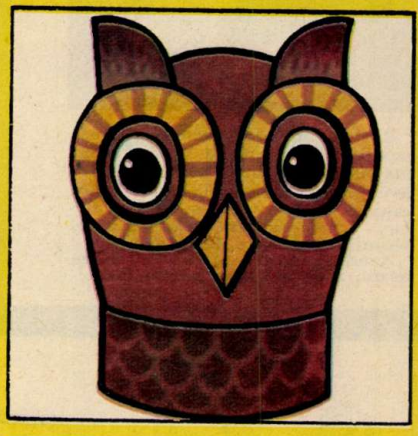

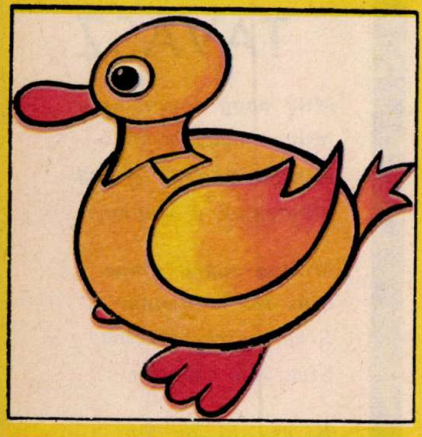

Jönnek és akkor piros, vagy hímes tojást illik adni a locsolásért. Ám akinek kedve van, új ruhába öltöztetheti az ajándéknak szánt tojásokat. Szívesen ajánljuk a mellékelt formákat. Túl sok magyarázat nem szükséges a figurákhoz, könnyen „leolvashattok" róluk mindent. Temperafestéket, kartonpapírt, és színes, ragasztós hátú papírt használjatok elkészítésükhöz.

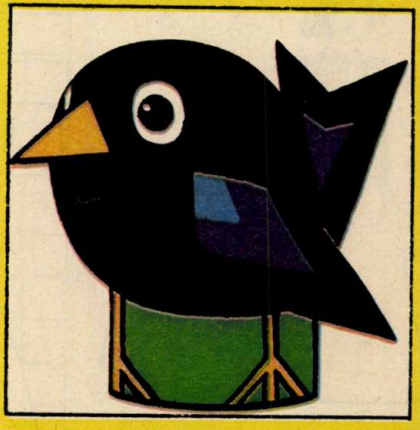

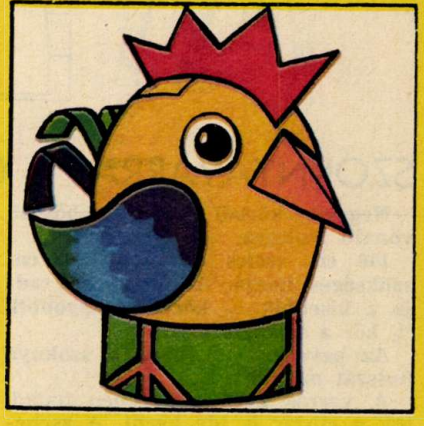

Az élet és a halál ásványa a só. Egyszerű vegyület, amely nélkülözhetetlen a szervezetnek, de nagy mennyiségben a tenger összes élőlényét elpusztítja

A SÓARANY

Az a hiedelem, hogy a sótartó feldöntése, vagyis a só elpocsékolása veszekedéshez vezet, azokból a régi időkből származik, amikor a só még ritka és nagyon drága volt.

Homérosz, az Iliász és az Odisszea költője „isteni" jelzővel illette a sót, Platón, a nagy ókori görög filozófus szerint olyan drága anyag, mint az arany. És valóban: Timbuktu közelében volt az a piac, ahol az Afrika déli részéből szállított aranyat sóra cserélték. Igaza volt annak a római államférfinak (Cassiodorusnak), aki azt mondta: „Van, aki nem keresi az aranyat, de nincs ember, akinek ne volna szüksége sóra."

A só, nagy kincs. A kellemes, örvendetes, szórakoztató dologra is mondják: „az élet sója". A biblia „A Föld sójá"-ról beszél az emberről szólva. Aki szellemesen beszél, az „megadja a beszéd savát, borsát" (itt a „sava" nem savat jelent, hanem „sóját"). A szívesen látott vendéget, barátot jelképesen még ma is kenyérrel és sóval fogadják és kínálják.

De a só nemcsak az étel ízesítéséhez kell: állítólag nem kevesebb mint tizennégyezerféle felhasználási módja van! A bőr kikészítésétől a hús eltevéséig, az üveggyártástól a vaj-, sajt- és gumigyártásig, a

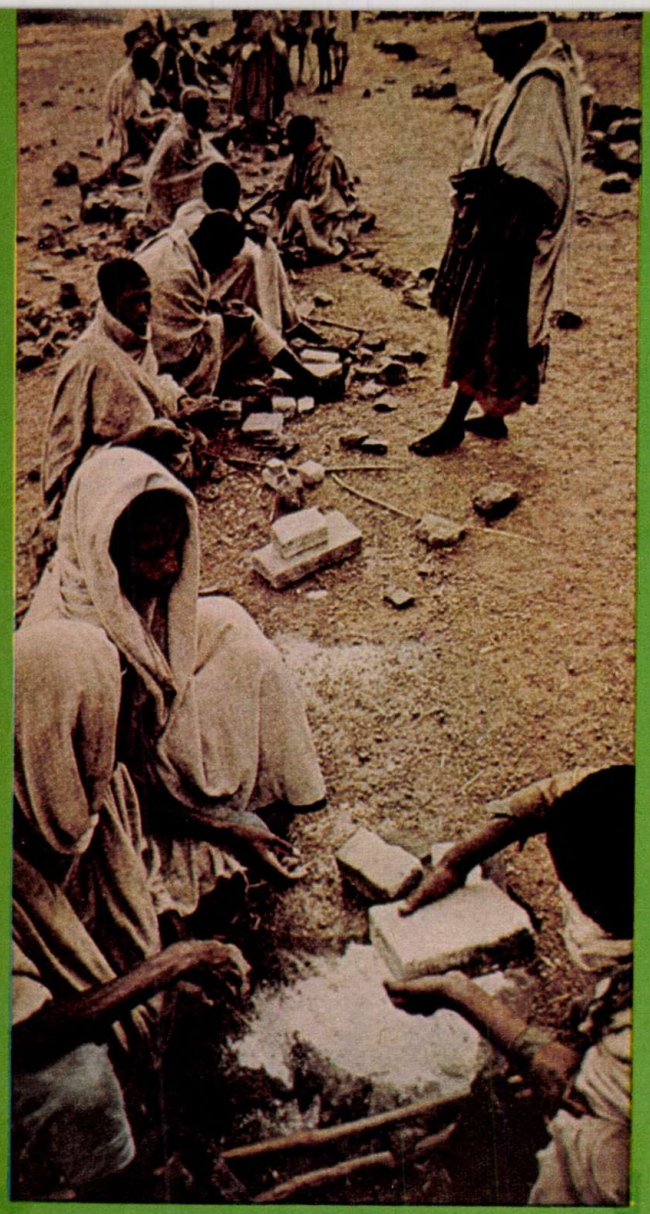

Itt még ma is
a cserekereskedelem alapja a só.
Lent: Ősi sópárlási módszer.
A tengervizet az elkerített területre hordják

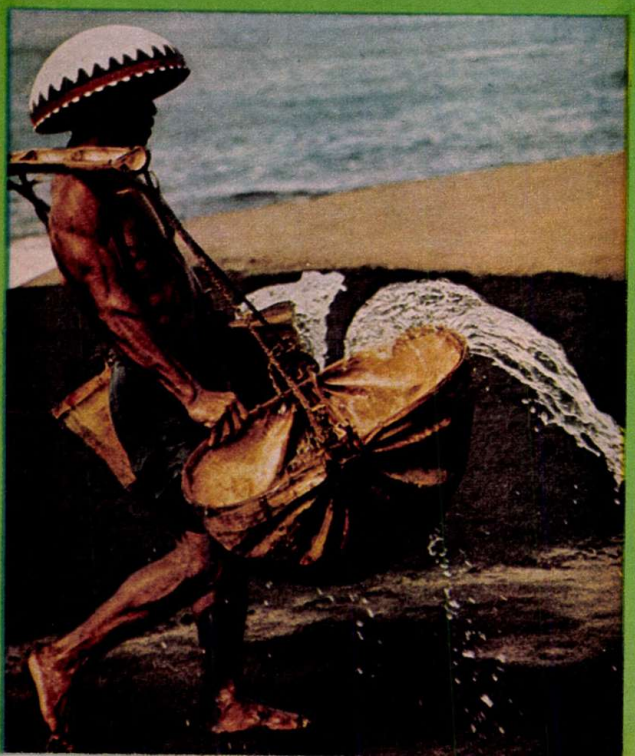

vegyiparban a klórgáz, a sósav, a nátronlúg előállításáig elmondhatatlan sok mindenhez használnak sót.

Régen csaknem mindenütt az uralkodó kizárólagos joga volt a só termelése vagy legalábbis az árusítása. A sócsempészetet a legszigorúbban üldözték, sokszor halállal büntették. Az 1789. évi francia forradalom előtt nagy elégedetlenséget keltett a sóadó, ennek a népnyúzó adónemnek fontos szerepe volt a forradalmi szellem kialakulásában.

Az emberi szervezet majdnem háromnegyed része víz. Ebben vízben oldott állapotban találhatjuk meg a sót, amely nélkülözhetetlen az életben, az élet folyamataihoz, az izmok összehúzódásához, így a szívveréshez is. Elsősegélynyújtásnál igen sokszor használnak az orvosok sóoldatot (infúzió).

A SÓ A HOLT-TENGER GYILKOSA

A só nem csak az élet eleme, ásványa, hanem a halálé is. A történelemben sokszor szerepel a fordulat: „a várost földig lerombolták, és helyét sóval hintették be." Ott többé fű nem nőtt... A Holt-tenger, amely mélyen a tenger szintje alatt fekvő nagy tó, azért halott, mert a párolgás miatt egyre töményebb lett, és úgy feldúsult benne a só, hogy semmiféle állat nem tud megélni a vizében.

A sót bányákban terme-

A sóból faragott
Kinga királynő.
A sóbányákban
hagyománynak számít
a szoborkészítés

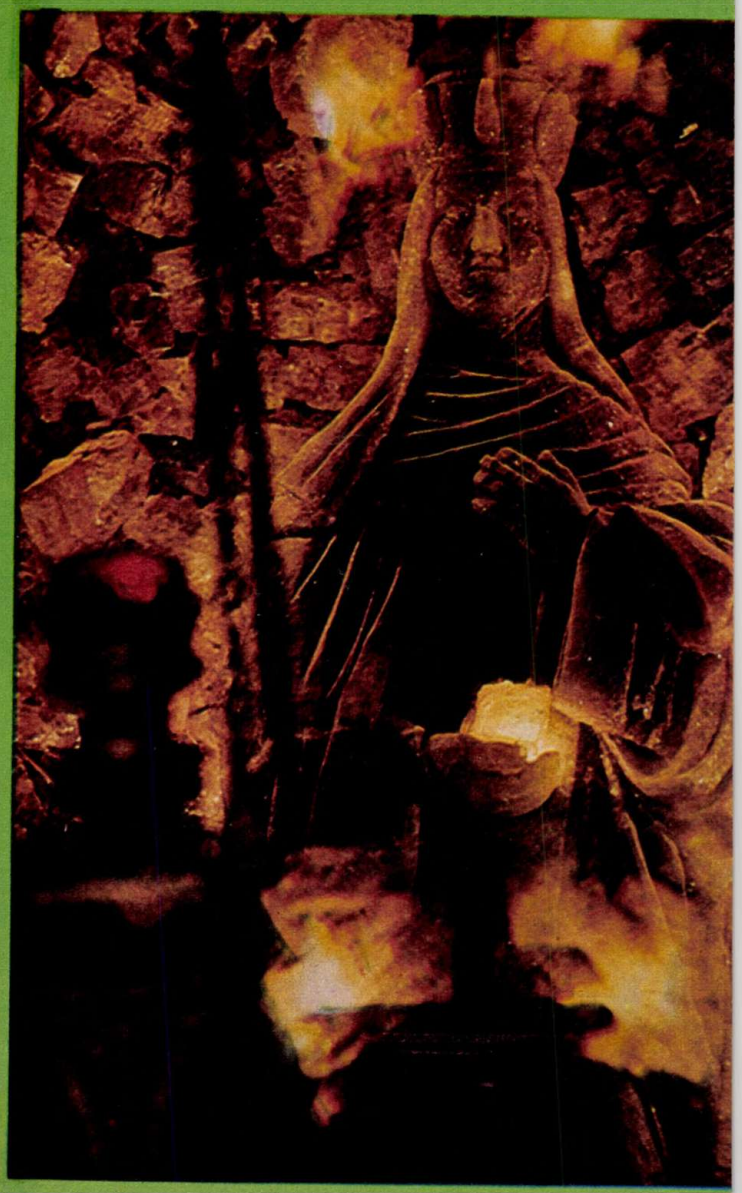

Wieliczkában termeket, csarnokokat rendeztek be a különböző, sóból készült alkotásokból

Az elpárologtatott víz után visszamarad a só. Táblákra bontva, rudakkal feszítik, tördelik, gyűjtik be az értékes kincset

A SÓARANY

Az etiópiai kráterben található sóért nehéz és fárasztó utat kell tenni

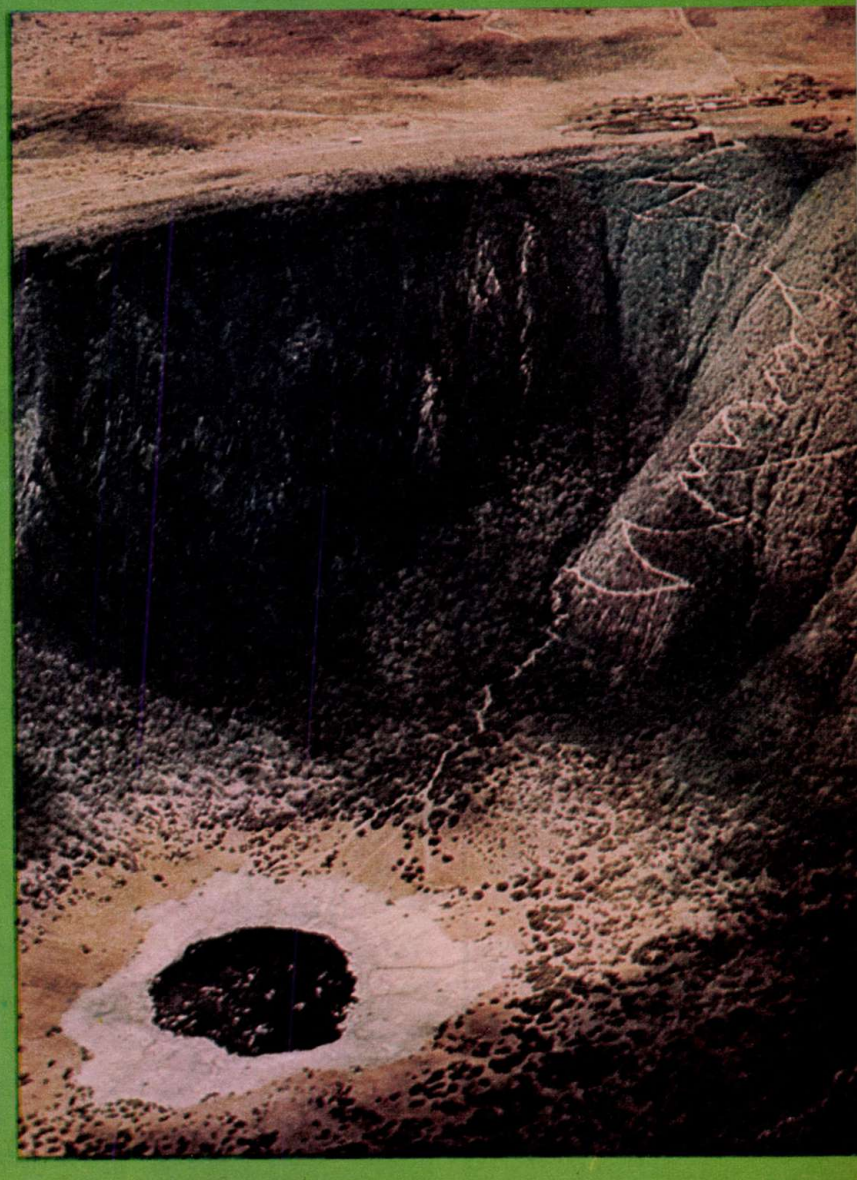

Ősrégi, sóbányászatnál használatos eszközök, szerszámok i. e. 1000-ből

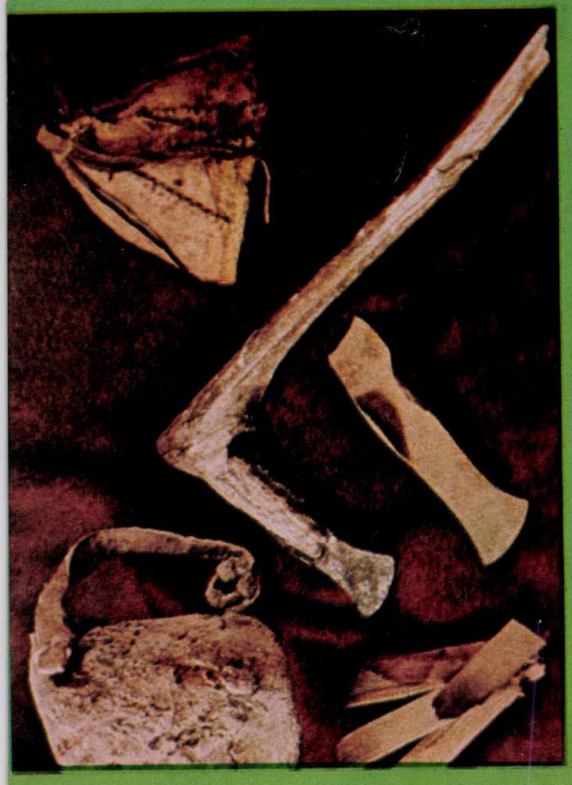

A SÓARANY

lik, de még ma is sok helyen — ahol az éghajlat gazdaságossá teszi — tengervíz lepárlásával nyerik. A tengerekben milliárd tonnaszám létezik oldott állapotban mindenféle só. A hajótöröttek, akik a hatalmas vízen nem ritkán haltak szomjan, erről keserves tapasztalatokat szerezhettek.

Rómának, az ókori nagy birodalom Rómájának egyik fő útját Via Salariának nevezték, vagyis Só útnak, mert a só latinul „sal" (ejtsd: szál). Ezen az úton szállították katonai védelem alatt — a sót az ostiai sóraktárakból a Tiberis folyóhoz. A rómaiak azt, hogy valaki megtette a magáét, úgy mondták: „megéri a sóját". És ő megkapta a fizetését. Ennek az emlékét több nyelv ma is őrzi: az angol a fizetést „salary"-nak nevezi: nem lehet nem észrevenni benne a sal latin szót!

A sóbányák azonban a són kívül még sok kincset és lehetőséget rejtegetnek az emberiség számára.

SZANATÓRIUM A BÁNYÁBAN

A lengyelországi Wieliczkában, az ezer éve művelt sóbányában hagyomány volt, hogy a sóból szobrokat és más műalkotásokat faragtak. Ez a szokás még ma is él. De ebben a sóbányában, a földfelszín alatti ötödik szinten szanatóriumot rendeztek be, mert fölfedezték, hogy az ottani sós és tiszta levegő a légzőszervi betegségekre áldásos hatású. Immár 14 éve folyik a 24 napos „beutalással" odaérkező betegek gyógyítása. A kórházat 800 ágyasra akarják bővíteni.

A ma mind szélesebb körben alkalmazott radioaktív anyagok — még egy ideig veszélyesen sugárzó, de már nem használható — hulladékait is sóbányákban —, persze azok már nem művelt részeiben — tárolják.

A só, a sóbányák még sok érdekes, izgalmas dolgot rejtenek előlünk. Gondolj arra, ha egy csipetnyit szórsz az ételre, hogy kincs van a kezedben.

Pető Gábor Pál
(A National Geographic)
nyomán)

GÚNYA SHOW

Nekik gúny a gúnyájuk, tehát akinek nem inge, az ne vegye magára! Ámbár olyasmin élesítik vitriolos nyelvüket, amin nem árt jót nevetni, de elgondolkozni sem... A Gúnya-show paprikás, teli csípős borssal és mindennapjaink olyan zamatos fűszereivel, ami igazi életízűvé teszi az életet!

Tettem egy próbát: megkérdeztem néhány ismerős kamaszt, hogy mi jut eszükbe arról, hogy gúnya?

— *Mondhatnám azt is, hogy valamilyen gönc vagy ruhaféle, de nekem inkább az a két srác jut eszembe a Ki mit tud?-ból* — mondta az egyik.

— *A Gúnyáékról van szó? Hát a foltos... vagyis, a szilveszteri Egymillió foltos hangjegy, amiben elszállt a Lajoska!* — szólt a másik.

— *Az a jópofa kölyök, meg az a mackós, akik a Kisstadionban is ott voltak az Omega-koncerten* — így a harmadik.

Inkognitó nélkül

A Gúnya-együttes viharos gyorsasággal tett szert a népszerűségre, s ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy „elveszítették" a nevüket. Ők csak a „gúnyáék" maradnak!

— *Azért szívesen fellebbentjük az „inkognitónkat"!* — nevettek, s bemutatkoztak.

A „kölyök" a 22 éves *Rácz Mihály*, aki eredeti foglalkozását tekintve fotótechnikus és az Athenaeum Nyomdában dolgozott. Nem állhatta meg, hogy el ne mondja:

— *Annak idején én is csináltam a Pajtást!*

Misi a Ki mit tud? idején lapkihordó volt, hogy több szabad ideje maradjon a felkészülésre. Amikor a döntő utáni hajnalon a MÁV-telep kertes házai között cipekedett az újsághalommal, a megrendelők már a kapuban várták. Kávéval, süteménnyel kínálták, gratuláltak neki, s megnyugtatták: elfelejtik „bűneit", mármint azt, hogy a fellépések miatti izgalmában hányszor keverte összze, hogy melyik postaládába milyen újságot kell bedobnia.

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS

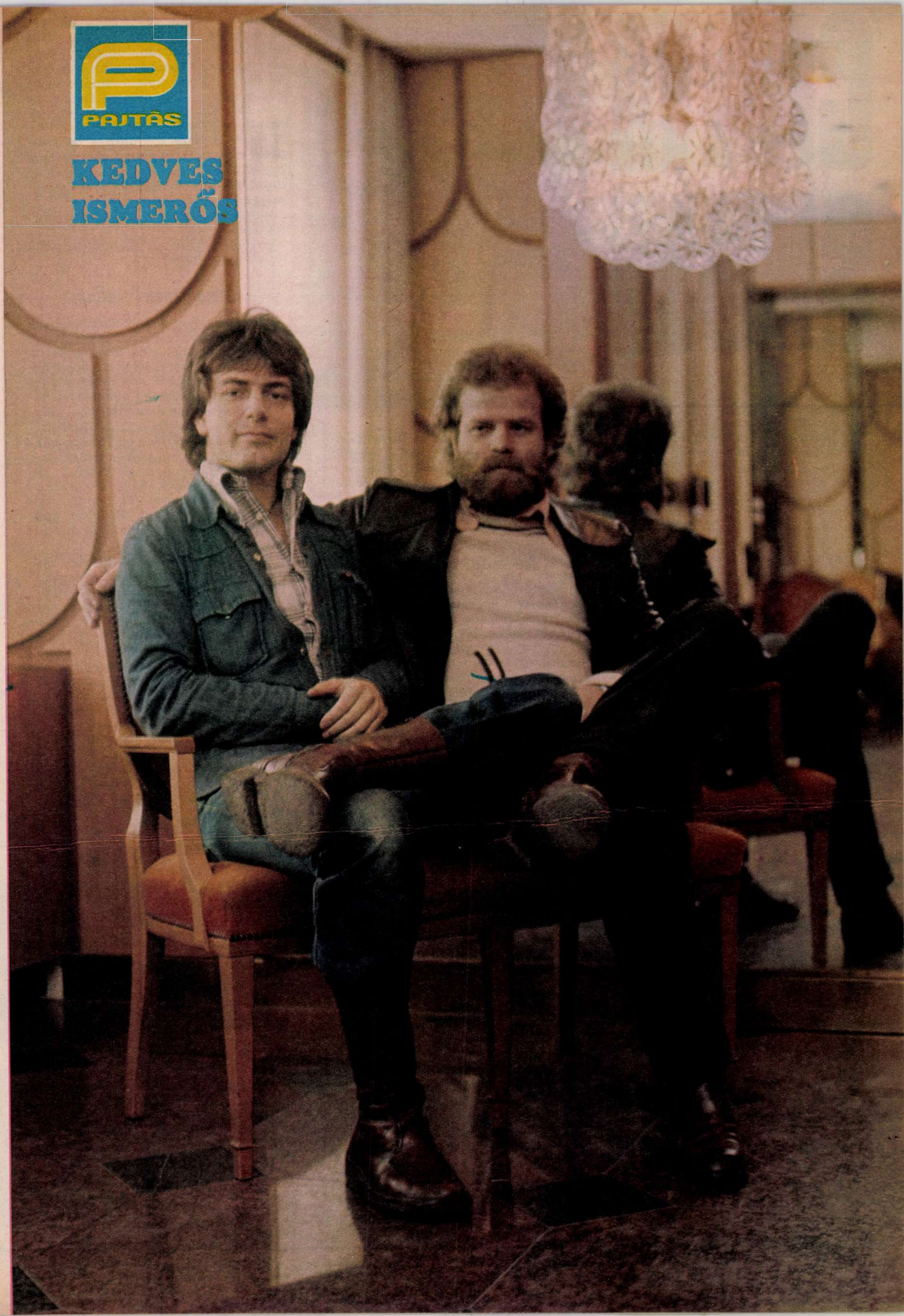

GÚNYA SHOW

A „mackós” a 28 esztendős *Lehr Ferenc*, aki textilmérnök volt a KIPSZER-nél. A Ki mit tud? után óriási lelki válságba keveredett. Tudta, hogy a színpadtól már nem képes elszakadni, de lelkiismeretfurdalást érzett a vállalattal szemben: hogyan hagyhatná ott őket, amikor alig egy hónappal előbb lakást adtak neki és a családjának!

Őszintén elmondta gondjait az igazgatónak, aki nevetve válaszolt:

— *Azért, mert ilyen becsületesen gondolkozik, nem tartom vissza. A maga élete és jövője a színpad! Nevettesse csak tovább az embereket!*

Feri felesége ékszerész, s van két gyerekük: a kilencéves Tamás és az ötesztendős Ági.

— *Akármilyen fáradtan jövök is haza egy-egy fellépésről, a srácok követelik a meséjüket* — mondta Feri papa. — *Ezeket mi úgy hívjuk, hogy az Ópapi meséi...*

— És miről mesél Ópapi?

— *Csodálatos szerkentyűkről leginkább! Például a lökhajtásos zoknikról, a gumimotoros zsíroskenyérről vagy a teabefecskendezésű repülőgépről, amelybe minden délután öt órakor injekcióstűvel kell adagolni a teaüzemanyagot, s az Ópapin kívül senki sem tudja, hogy hová kell beszúrni a tűt!*

Ne csontig sértsen!

Hogyan lett belőlük Gúnya-együttes? A név véletlenül született, s akkor még nem is gondolták, hogy a „gúny” szó is benne van.

— *„Együttesnek” a rádióújság nevezett el bennünket, holott eredetileg Gúnya-kettősként szerepeltünk. Biztosan gondolták, hogy akik már ketten vannak és gitárjuk is van, azok csak „együttes” lehetnek! A Ki mit tud? előtt egyébként egy évig a KISZ Központi Művészegyüttes tagjai voltunk... A televíziós fellépésre egy folk-paródiával mentünk. Feri kért a házmester nénitől két öreg jégerfelsőt, azoknak levágtuk az ujját, s ez lett a fellépő gúnyánk...*

Feri és Misi a magánéletben nem humorizál. Nyitott szemmel és füllel járnak az utcán, utazzák végig az országot, s közben gyűjtik az ötleteket, ellesnek furcsa fintorokat és mozgásokat — figyelik az életet.

— *Mi úgy parodizálunk, hogy ne csontig sértsen a gúny* — mondta Misi. — *Amikor a „foltosra” készültünk, eljártunk popkoncertekre, hogy egy-egy együttes kifigurázásával az illető együttes közönségét is „megpiszkálhassuk”.*

— Nem sértődött meg egyik együttes sem?

— *Sőt! Örültek, hogy már paródia is született róluk!*

„Szemeznek” velünk

Feri és Misi eleinte azt szerette volna, ha nekik is van egy rajongó „rétegközönségük”, de letettek erről.

— *Hamarosan rájöttünk, hogy nekünk mindenkiről és mindenkihez kell szólnunk a móka nyelvén: a kamaszoktól a nagymamákig!* — folytatta Feri. — *Nem volt könnyű dolgunk! A tavalyi, lézeres Omega-koncerten, amikor először néztünk farkasszemet tizenhétezer tinivel, bizony megijedtünk. Ezek a gyerekek nem miértünk jöttek el, hogyan fogjuk megnyerni őket? Végül is annyira sikerült, hogy többször visszatapsoltak!*

— *Talán ekkor tanultuk meg igazán, hogy a közönséggel „szemezni” kell!* — mondta Misi. — *Mi azt akarjuk, hogy „visszakacsintsanak” ránk, mert csak akkor van értelme mindannak, amit csinálunk.*

— *S mert azt is észrevettük, hogy egyre több a gyerekközönségünk, elhatároztuk, hogy velük is „szemezni” kezdünk* — mondta búcsúzóul Feri, s bár nem hozakodott elő újra Ópapi furfangosan kacagtató meséivel, nekem mégis eszembe jutott a lökhajtásos zokni, a gumimotoros zsíroskenyér... no meg az, hogy mennyit nevethet majd a gyerekhad, ha „gúnyáék” egyszer tényleg rájuk kacsintanak!

Somos Ágnes

PIROMÁN EGYÜTTES

Kezdj új utat, benzinkutat,
Hogyha véget ér a kitaposott fösvény,
Gyújtsd föl magad és másokat,
a tűzöntúli társaságban törvény:
hogy égni kell, leégni kell,
megégni kell,
annak, aki gyűjteni akar.

Szállj, szállj, szállj fel, Lajoska,
Lajos, hódítsd meg most a kék eget,
Szállj, szállj, szállj fel magosra,
addig én itt lent halkan bégetek.

LÓTETŰ EGYÜTTES

A dalok az Egymillió foltos hangjegy című tévé-műsorból valók

Embertelen, branbertalan volt a dédapám
s mivel mindig lovon járt, így hát lovasrendőr volt.
Mesélt ilyet, mesélt olyat, mondott kotkodát
mondott kotkodát, mivel lovasrendőr volt.

Kisfiam, így szólt egyszer a dédapám
jöjj velem, kergessük a dédnagymamát,
jöjj velem, rúgjuk együtt a ló farát,
elmegyünk, s úgy leszünk, mint két jobbra át!

KIMAGA EGYÜTTES

Hol vagyok? Megfagyok!
Dimitrij halkan így nyafog.
Hallgatom, Olga bácsit az ágyamon.
Szaratov jégszekrényünk hűt nagyon

Fú a szél, hullahopp
a mélyhűtőben farkasok.
Hol vagyok?
Dimitrij halkan megfagyott.
Elfeledte elzárni a jégcsapot.

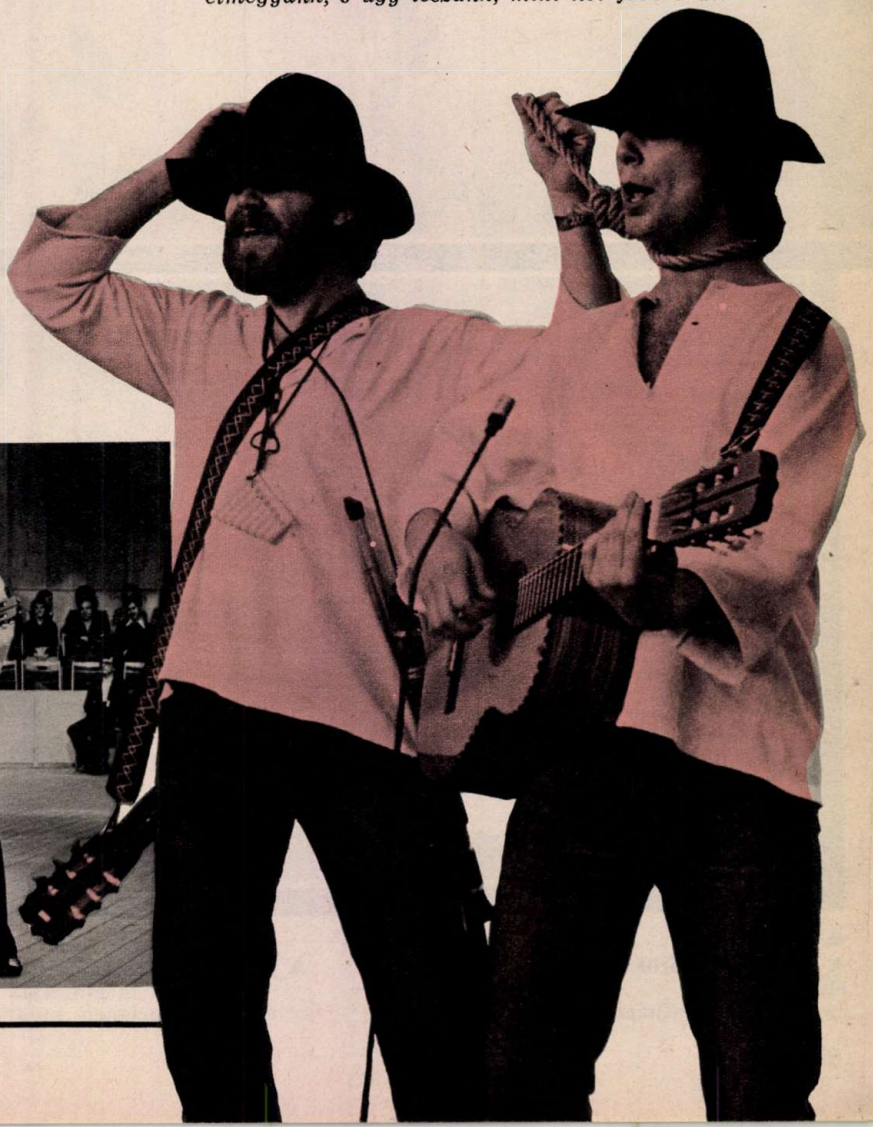

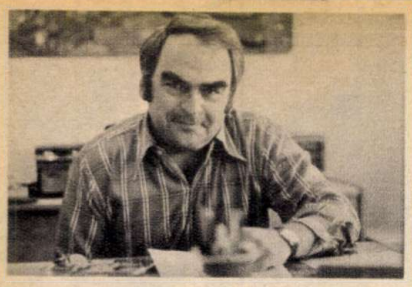

Badinszky Ernő igazgató hosszú évek óta dolgozik az úttörőmozgalomban, most tizennégyezer gyerek „jár hozzá”

Kézügyességük fejlesztésére is találnak megfelelő szakkört a házban ▶

Az utánpótlás-tánccsoport tagjai botostánc-bemutatót látnak egy „öregtől” ▼

Akár e régi dallal is hívhatott volna bennünket Badinszky Ernő, az óbudai úttörőház igazgatója. Valóban érdemes megnézni, ami az óbudai úttörők fellegvárában történik, ahol tizenkétezer gyereknek van lehetősége játékra, sportra és művelődésre.

– Harmincöt szakkörünk van, amelyek számára közös klubokat szerveztünk – mondta az igazgató. – Az úttörő technikusok klubjába például a rádióépítő, a repülő, a hajó-, a vasútmodellező, a barkács, a kézimunka és a gépjárműbarát szakkör tagjai járnak. Természetesen a programból a játék sohasem marad ki, emellett vetélkedőket, szakmai vitákat is rendezünk. A művészetbarát klubot is nagyon szeretik a gyerekek. Itt gyűlnek össze a zenészek, a táncosok, a színjátszók, a mesemondók. Nemzetiségi klubunkban kicsik és nagyok találkozhatnak egymással, megtanulhatják népük játékait, szokásait, dalait. Valamennyi rendezvényünk célja, hogy Óbuda úttörői valóban sajátjuknak, otthonuknak érezzék az úttörőházat.

▲ A kis egészségőrök elsajátíthatják az elsősegélynyújtást

A gyerekeket zenekíséretre is megtanítják az úttörő dobjeleken kívül ▶

JÖJJÖN KI ÓBUDÁRA!

A képzőművész szakkör egyik tagja

Van vasút-, hajó- és repülőmodellező szakkörük

A rajzszakkörben többféle rajz- és festőtechnikát sajátítanak el

A gyerekek szórakozását több ezer kötetes gyermekkönyvtár biztosítja

PÁLYAVÁLASZTÓK!

A PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR felvesz az 1979/80-as tanévre, általános iskolát végzett fiatalokat **fonó, szövő és kötő-hurkoló** szakmunkástanulónak.

A fonó, szövő szakmában a képzési idő: 2 év, a kötő-hurkoló szakmában: 3 év.
Az ösztöndíj a tanulmányi eredménytől, évfolyamtól és szakmától függően: 150—560 Ft.

Az ösztöndíjon kívül havi 500 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk. (Az összes pénzbeli juttatás 650—1060 Ft.)

Ezenkívül a gyárunk mellett levő szakmunkástanuló-otthonunkban ingyenes elhelyezésről, napi háromszori étkezésről, munkaszüneti napokon is, havi 90 Ft-ért; munkaruháról, iskolaköpenyről, füzetcsomagról a gyár térítésmentesen gondoskodik. A szakmunkásvizsgát követően az üzemi szakközépiskolában vagy területi gimnáziumban, lehetőség van továbbtanulásra.

KEDVES FIATALOK!

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban.
Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Gyárunk címe: **PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYAR személyzeti oktatási osztály,**
Budapest XI., Budafoki út 111—113.
Telefon: 868-955/191 mellék.

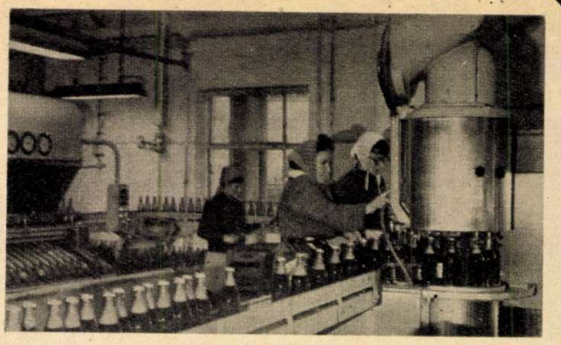

KŐBÁNYAI SÖRGYÁR

FIATALOK, GYERTEK A SÖRIPARBA SZAKMÁT TANULNI!

1978/79-es tanévben általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várjuk **SÖRGYÁRTÓ** szakmunkás tanulónak!

Jelentkezni lehet továbbá **lakatos** és **villanyszerelő szakmunkás tanulónak** is.

Tanulmányi idő: 3 év.

Vidéki tanulók részére kollégiumi elhelyezésről és teljes ellátásról gondoskodunk. A megállapított ösztöndíjon felül — szerződéskötés esetén — a tanulók havi 250,— Ft társadalmi ösztöndíjban részesülnek.

A fiatalok részére vállalatunknál sportolási lehetőség van hat szakosztályon belül.

Jelentkezni lehet: söripari szakmunkás tanulónak, a „Bercsényi Miklós" Szakmunkásképző Intézetben, Budapest X., Maglódi út 4., valamint a Kőbányai Sörgyár személyzeti és oktatási osztályán, Budapest X., Maglódi út 17.

Lakatos és villanyszerelő szakmunkás tanulónak a Kőbányai Sörgyár személyzeti és oktatási osztályán, Budapest X., Maglódi út 17.

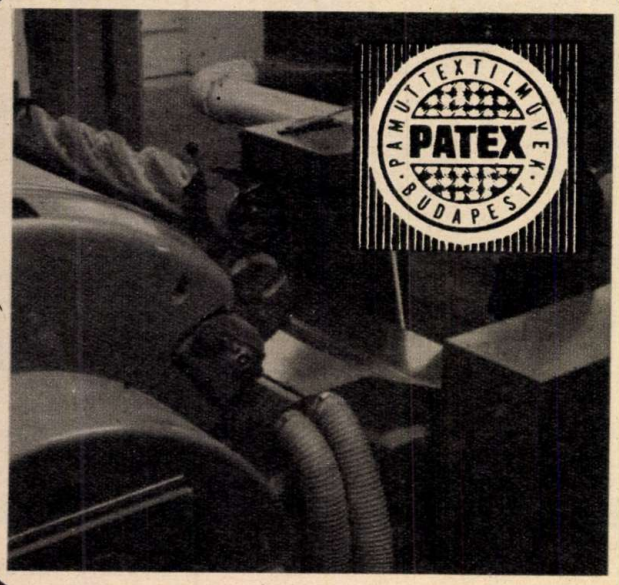

Háromműszakos gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó, illetve szövő szakmára szerződtetünk lányokat
SZAKMUNKÁSTANULÓNAK,
akik az 1978—79-es tanévben fejezik be az általános iskolát.
A tanulóidő két évig tart.
Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől és az eltöltött időtől függően 910—1120 Ft között alakul. Az utolsó félévben teljesítménybérezés van. Kollégiumi elhelyezésről gondoskodunk. A sikeres vizsga után ifjúmunkásaink modern leányszállókon nyernek elhelyezést.
Jelentkezés levél útján **„Szakmunkástanuló"** hivatkozással,
PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA
személyzeti osztály,
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. 1502

FIGYELEM!

A magyar Filatélia Vállalat a **nemzetközi gyermekév** alkalmából április 9-től kezdődően **AJÁNDÉKOZÁSSAL** egybekötött

IFJÚSÁGI BÉLYEGVÁSÁRT

rendez.

Budapesten keressétek fel az Úttörő, a Skála és a Flórián áruházakat, ahol nagy választékkal, új árukészlettel várják a bélyeggyűjtőket és az érdeklődő ifjúságot.

Vidéken az alábbi szaküzletek készültek fel a vásárlók fogadására:

1. Baranya megyei Kereskedelmi Vállalat 59. sz. boltja PÉCS, Jókai tér 9.
2. Bács-Kiskun megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 162. sz. boltja KECSKEMÉT, Kálvin tér 1.
3. UNIVERZÁL Kereskedelmi Vállalat 49. sz. boltja, BÉKÉSCSABA, Szabadság tér 2.
4. Borsod megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 194. sz. boltja, MISKOLC, Rákóczi u. 3.
5. DELTA Kereskedelmi Vállalat 342. sz. boltja, SZEGED, Oskola u. 8.
6. Győr-Sopron megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 17. sz. boltja, GYŐR, Lenin u. 21—23.
7. Győr-Sopron megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 123. sz. boltja, SOPRON, Előkapu tér 11.
8. Hajdú-Bihar megyei Vegyesiparcikk Kereskedelmi Vállalat 28. sz. boltja, DEBRECEN, Hatvan u. 6.
9. Heves megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 82. sz. boltja, EGER, Széchenyi u. 12.
10. Dunaújvárosi Kereskedelmi Vállalat 49. sz. boltja, DUNAÚJVÁROS, Vasmű u. 17.
11. Fejér megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 52. sz. boltja, SZÉKESFEHÉRVÁR, Kossuth u. 6.
12. UNIKER Esztergomi Kereskedelmi Vállalat 213. sz. boltja ESZTERGOM, Széchenyi tér 21.
13. Nógrád megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 300/2. sz. boltja, SALGÓTARJÁN „Pécskő üzletház"
14. Pest megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 27. sz. boltja ÉRD, Kálvin tér 1.
15. Pest megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 248. sz. boltja, VÁC, Köztársaság u. 7.
16. Somogy megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 129. sz. boltja, KAPOSVÁR, Május 1. út 29.
17. Szabolcs-Szatmár megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 10. sz. boltja, NYÍREGYHÁZA, Bethlen u. 2.
18. Szolnok megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 72. sz. boltja, SZOLNOK, Ságvári krt. 45/A.
19. Tolna megyei Népbolt Vállalat 29. sz. boltja, SZEKSZÁRD, Mártírok tere 1—2.
20. Vas megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 34. sz. boltja, SZOMBATHELY, Köztársaság tér 41.
21. KOMFORT Veszprém megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat 33. sz. boltja VESZPRÉM Rákóczi u. 3.
22. Zalaegerszegi Hírlap és Filatélia Bolt ZALAEGERSZEG, Kossuth u. 34.
23. Úttörő és Ezermester Bolt Vállalat ZÁNKA, Úttörőváros
24. SKÁLA ÁRUHÁZ szabadidő osztály, BUDAPEST
25. ÚTTÖRŐ ÁRUHÁZ, BUDAPEST V., Kossuth L. u. 9.
26. Papír Írószer Kiskereskedelmi Vállalat FLÓRIÁN üzletközpont

TÖPRENGŐ

KECSKEMÉT híres gyümölcséről a török pasa is tudomást szerzett. Rendelt is belőle. Rajzolónk éppen a gyümölcs kóstolásakor toppant be, és azonnal meg is örökítette a pillanatot két képen. Hazaérkezve szemügyre vette a rajzait, és látta, hogy azok több helyen eltérnek egymástól. Hány eltérést találtok a rajzon?

WICKY a kecskeméti gyufagyárban járt. Ott kiraktak gyufaszálakból egy kisebb és egy nagyobb négyzetet, majd megkérdezték tőle, ki tud-e alakítani három egyforma négyzetet négy szál gyufa áthelyezésével? Wickynek sikerült, és nektek?

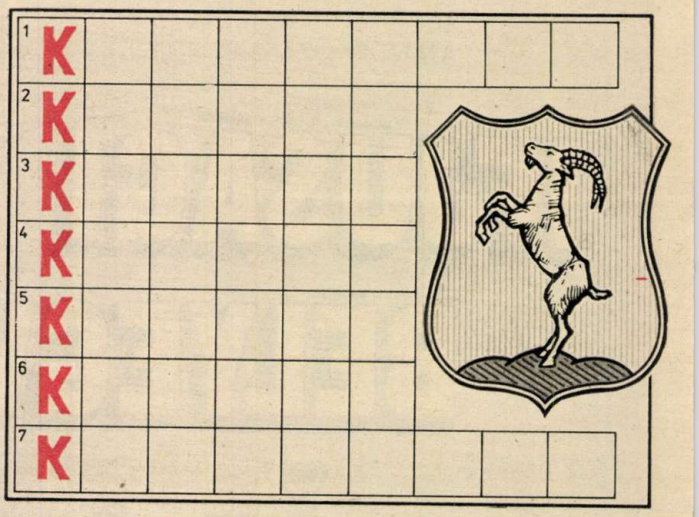

1. AHOVÁ A VÁROS földrajzilag tartozik. 2. Világhírű zeneszerzőnk, aki a város pályaudvari épületében született. 3. Drámaíró, nevét a város színháza is viseli. 4. Híres zeneszerző, szobra a sétányon áll. 5. 1948-as tábornok. 6. A Szabadság térből nyíló másik tér neve. 7. Épület, amely az előző téren áll, amelyben a 48-as tábornok tanult. Megfejtésül a 6. függőleges oszlop betűiből alkotott értelmes szót küldjétek be.

A VÁROS ipara a felszabadulás óta jelentősen fejlődött. A Kecskeméti Konzervgyár, a Baromfifeldolgozó Vállalat, a Zománcipari Művek, a Fémmunkás Vasszerkezeti Gyár, a Háziipari Vállalat, a Rádiótechnikai Gyár, a Szerszám és Gépelem Gyár, a Kéziszerszámgyár, a Habselyemgyár a legjelentősebb. A fenti tárgyak közül hányat tudtok kapcsolatba hozni Kecskeméttel?

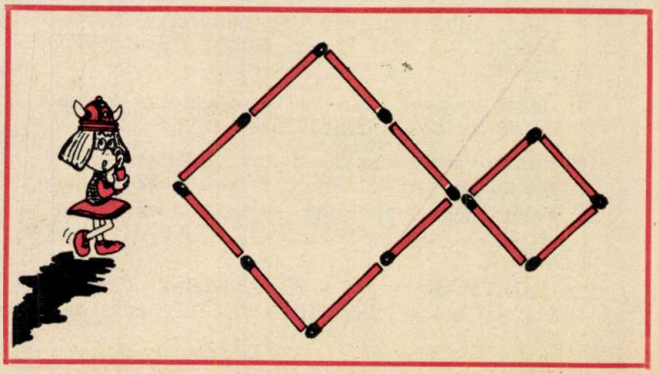

E két oldalon a TÖPRENGŐ is köszönti Kecskemét városát, ahol április 9—11 között tanácskozik az Úttörővezetők VII. Országos Konferenciája

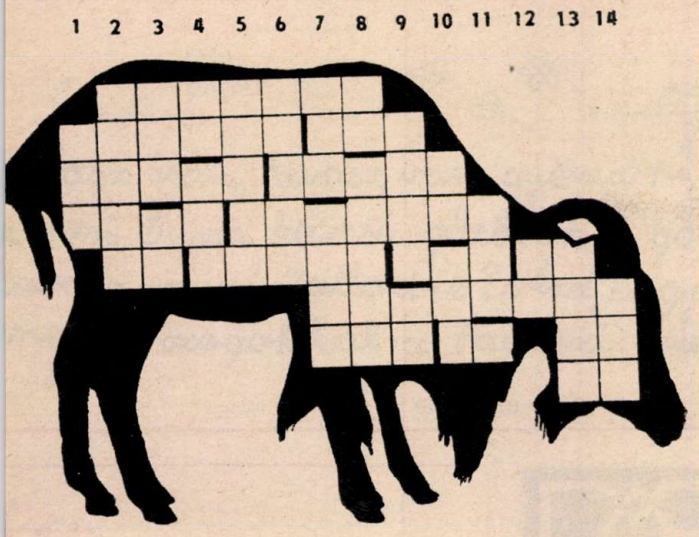

MÁSKÉPPEN

A—2, B—1: Mikszáth mű, színtere: Kecskemét. **B—7.:** Papírra rögzített. **C—1.:** Hozzánk jut. **C—6.:** Állati takarmányt. **D—1.:** Törőcsik beceneve. **D—5.:** Gyapotszálat. **E—2.:** Névtelen. **E—4.:** A keresztrejtvény „állat" teszi. **E—9.:** VI. **E—12.:** Négylábú. **F—7.:** Szobra a sétányon található (János). **G—7.:** ECE. **G—10.:** Állatlakás. **G—13.:** ZE. **H—13.** Kétté!

1—B.: Melyik személyt? **2—B.:** Zsíros tartály. **3—A.:** ENE. **3—D.:** RN. **4—A.:** Némán süt: **4—C.:** ÉÖM. **5—A.:** Törpe (Z = T). **6—A.:** Irány. **7—A.:** Becézett női név. **7—D.:** Molnár Erik monogramja kétszer. **8—A.** Vigyázó ember. **8—C.:** Híres puszta. **9—B.:** Szobra a sétányon található (László). **9—F.:** Személyes névmás. **10—C.:** Állóvíz. **10—E.:** Névelővel csapadék. **11—D.:** Ford. nem ott. **12—E.:** Énekhang. **13—E.:** Kártyával teszi. **14—F.:** Német „Z".

A TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA HÁZA Kecskeméten. Melyik helyisége látható?

A NAGYTEMPLOM és a szalagház közötti szállodának mi a neve?

A KECSKEMÉTI tanácsháza. Ki tervezte az épületet?

MELYIK INTÉZET belsejéről készült ez a felvétel?

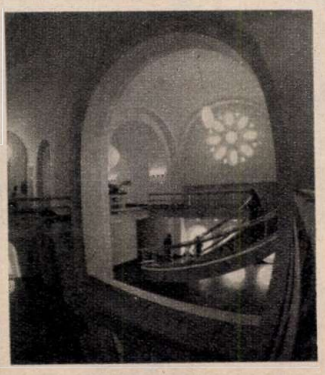

HÁROMBÓL EGY A JÓ

1. Mikor lett Kecskemét Bács-Kiskun megye székhelye?
1. A múlt században
X. A XX. század első évtizedében
2. A felszabadulás után

2. Melyik város van legközelebb Kecskeméthez?
1. Cegléd
X. Nagykőrös
2. Kiskunfélegyháza

3. Petőfi „Hirös város az aafődön Kecskemét" című versének hányadik versszaka kezdődik így: „Be-benézek a bugaczi csárdába,"?
1. második
X. negyedik
2. ötödik

4. Melyik szobrászművész alkotta a városban látható Kossuth-szobrot?
1. Kisfaludy Strobl Zsigmond
X. Telcs Ede
2. Fadrusz János

5. A városban áll egy terméskőkocka, ezzel a felirással: „Itt hasadt meg a szíve Kecskemét legnagyobb fiának." Kinek az emlékét őrzi?
1. Katona József
X. Kecskeméti Végh Mihály
2. Kodály Zoltán

6. E három gyár közül melyik található Kecskeméten is?
1. cementgyár
X. konzervgyár
2. vagongyár

7. Melyik gyümölcs tette igazán híressé a város nevét?
1. sárgabarack
X. szilva
2. alma

8. Melyik országból jött hazánkba Véber Ede, aki a híres város közelében levő, ma már világhírűvé vált Helvéciai gyümölcs- és szőlőgazdaságot alapította?
1. Ausztriából
X. Franciaországból
2. Svájcból

9. Jókai Mór 1842-től 1844-ig lakott Kecskeméten. Mivel foglalkozott?
1. újságíró volt
X. joghallgató volt
2. tisztviselő volt

10. Mikor sújtotta földrengés a várost?
1. 1803-ban
X. 1897-ben
2. 1911-ben

11. Mikor szabadult fel Kecskemét?
1. 1944. október 31.
X. 1944. november 12.
2. 1945. január 4.

12. Mennyi lakója van a városnak?
1. 50 ezer
X. 70 ezer
2. 90 ezer

TÖPRENGŐ

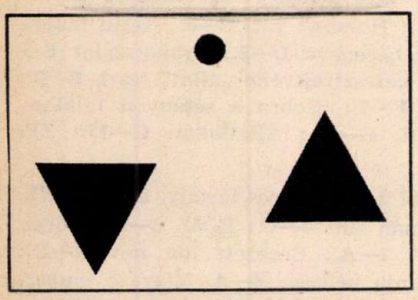

HOGYAN LEHETSÉGES, hogy olló, ceruza vagy egyéb segédeszköz nélkül a két háromszögből hatágú csillag váljék? Ez egy kicsit csalafinta rejtvény, ezért azt ajánljuk tekintsétek meg **közelebbről** az ábrát.

		A	N			M	E
L			T	Ő			K
O			R	S			K
S	A			A	T		
		D	T			Ö	CS
K			Y	Á			K
L			E	L			Z
N	E			A	J		

S	Z		K	A		A	P
	J			E			L
A		A			N		
S	É		I	E		G	Z
T	A		I	K		K	R
		J			G	E	R
G	Á	R		É			

AZ ALSÓ ÁBRA négybetűs szótöredékeit helyezzétek el a felső ábrában úgy, hogy a kiegészített sorok vízszintesen elolvasva Arany János művéből, a Toldiból adjanak idézetet. Hogyan szól az idézet?

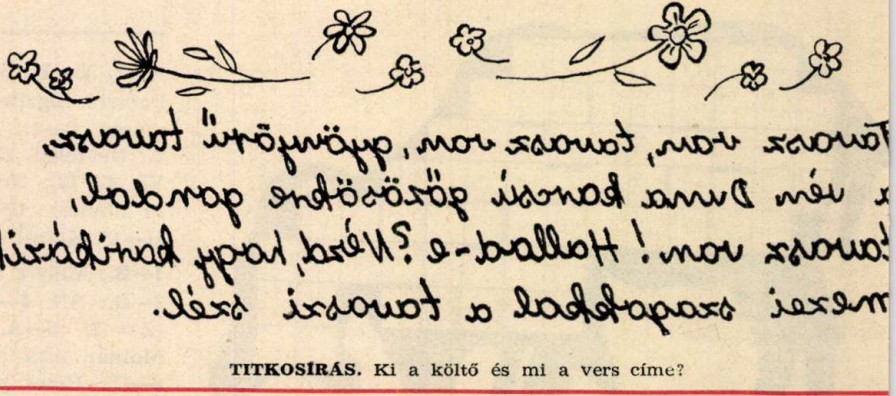

TITKOSÍRÁS. Ki a költő és mi a vers címe?

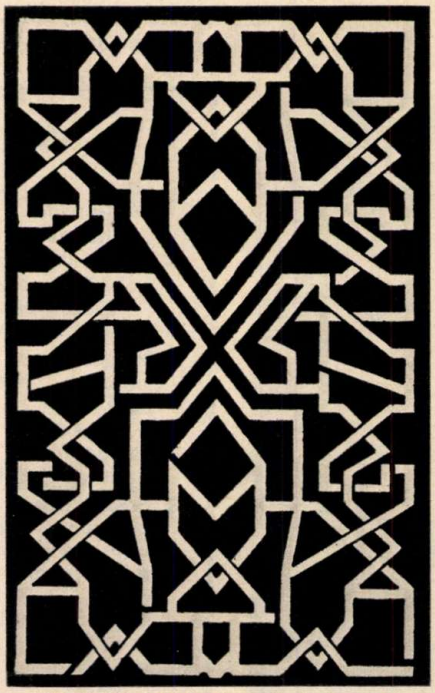

LENTRŐL BE és fentről ki. Keresd meg a legrövidebb utat!

A MADARAKNAK most csak a formájukat, láthatod. Felismered-e őket?

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be!
Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a jutalomsorsoláson.
Beküldési határidő: április 9.

ZÁSZLÓK

Rejtvényünk fő soraiban néhány európai ország zászlójáról lesz szó, oly módon, hogy az országok neveit ti írjátok be az ábrába, a zászlók milyenségét pedig a meghatározásokban olvashatjátok.

VÍZSZINTES: 1. Északi ország, zászlója: fehér mezőben oldalra fektetett kék kereszt. 11. Foszlós péksütemény. 12. Nehezen veszi a levegőt. 13. Szavazatgyűjtő láda. 14. Egyszerű, kétkerekű szállító eszköz. 15. VOK. 16. Csak részben foltos! 17. A gallium vegyjele. **19. Tőlünk északnyugatra fekvő ország, lobogója piros mezőben oldalra fektetett fehér kereszt.** 20. Géza egynemű betűi. 21. Kerti szerszám. 23. Sarok, szeglet. 26. Nívós. 28. Szabálytalanság a labdarúgásban, névelővel. 30. ... kő, a Dunántúl legmagasabb csúcsa a Kőszegi-hegyekben. 31. Alkohol. **32. Szomszédos ország, zászlója: piros, fehér, piros (vízszintesen). 33. Baráti ország, fekete, piros, aranysárga zászlójának színezete (vízszintesen) középen a címer.**

FÜGGŐLEGES: 2. IRR. 3. Mutató szócska. 4. NOA. 5. Ételízesítő a fordítottja. 6. Tép. 7. Szovjet autómárka. 8. Nagyon kíván. 9. Liba teszi. **10. Ennek az országnak függőleges irányba zöld, fehér, piros a zászlója. 11. Ennek az országnak vízszintesen menő fehér, zöld, piros a zászlója, a fehér mező bal sarkában címer, felette ötágú vörös csillag.** 14. Színárnyalat. 15. ... kölyök, pajkos gyerekre mondják. 18. Nyári lábbeli, névelővel. 22. Az ilyen eső kellemetlen. 24. Legelől. **25. Nyugati ország, zászlójának színei fekete, piros, aranysárga vízszintesen haladnak.** 27. GTZ. 28. Mindkét névelőnk. 29. Könyörög. 31. Téli sport.

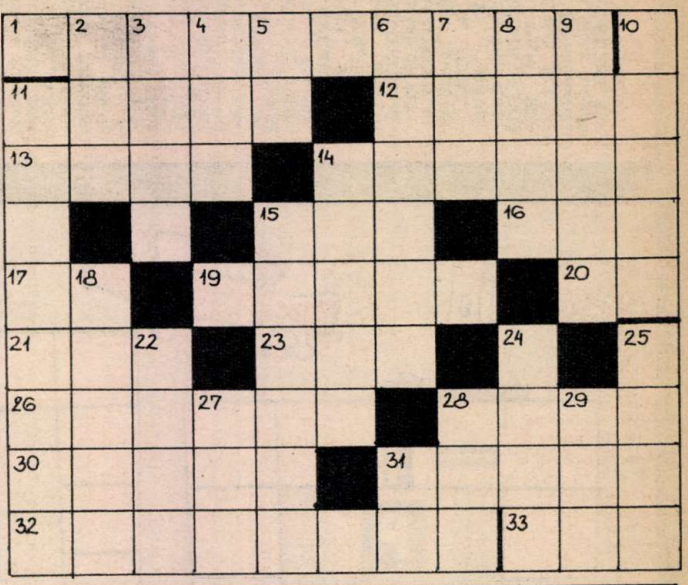

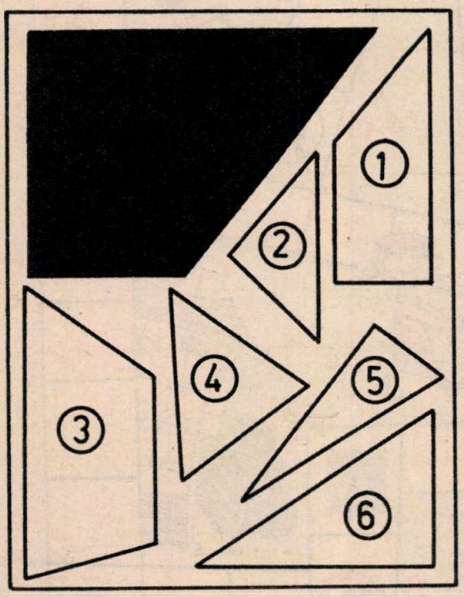

TÜRELEMJÁTÉK: Melyik három kis ábrával lehet befedni a nagy fekete trapézt?

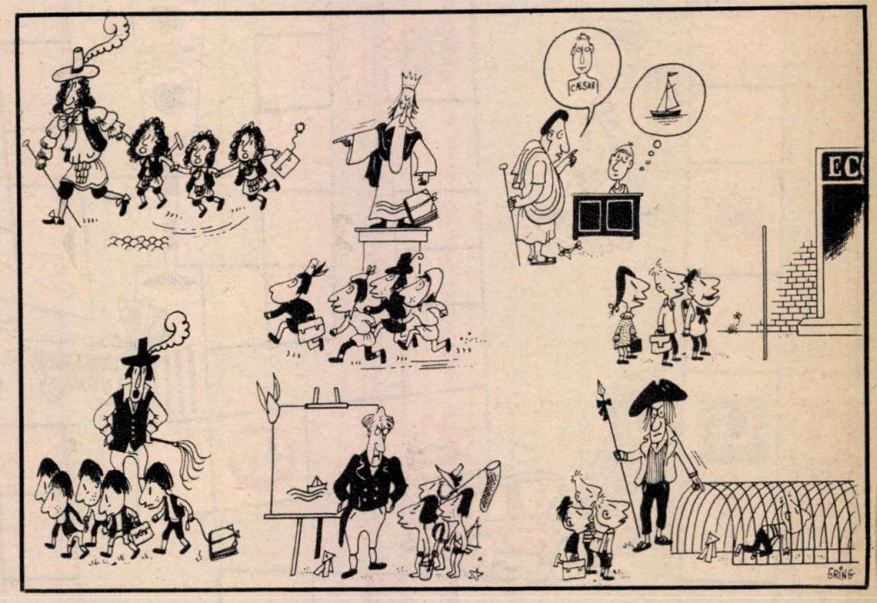

FIGYELMESEN végignézve a rajzokat 1-től 7-ig láthatjátok, hogy minden egyes képen van egy tárgy, amelynek a párja egy másik képen is szerepel. Melyek ezek?

HUNCUT ez az egér, sőt még csak nem is fél a macskától, majdhogy bolondot csinál belőle. A képsort összekevertük. A te feladatod helyes sorrendbe rakni!

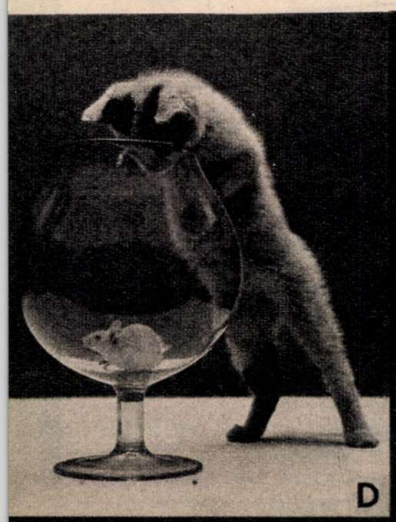

VIGYÁZZ AZ UTAKON!

SZABÁLY: A játékhoz két játékos, egy dobókocka és bábuk kellenek. A bábuk lehetnek akár inggombok is. Indulás a parkolóhelyről, a bal felső sarokban P betűvel jelölt mezőről. Egy-egy mezőn csak egy „jármű" állhat. Ezért, ha már foglalt a „hely", egy mezővel haladj vissza!

1. ÉPÍTKEZÉS: Csak lassan haladhatsz. Ezen a helyen egy kicsit várakoznod kell. Egyszer nem dobsz. 2. BENZINKÚT: Elfelejtettél tankolni. Gyalogolj vissza 3 mezőt. 3. EGYENRANGÚ ÚTKERESZTEZŐDÉS: Szabályosan haladtál, lépj előre kettőt! 4. VÁRAKOZNI TILOS!: Lépj vissza két mezőt! 5. ELŐZNI TILOS!: A táblát figyelmen kívül hagytad, ezért te itt maradsz, a többiek pedig egy mezővel előbbre lépnek. 6. VASÚTI ÁTJÁRÓ: Várnod kell, amíg a vonat elhalad. Te csak akkor mehetsz tovább, ha a kockával páros számot sikerül dobnod. 7. GYALOGOS-ÁTKELŐHELY következik: Lassan vezess! Két mezőt haladj vissza. 8. BALRA KANYARODNI TILOS! 9. ÁLLJ! ELSŐBBSÉGADÁS KÖTELEZŐ!: Minden jármű köteles egy körre megállni, azaz egyszer nem dobhat. 10. KÖTELEZŐ HALADÁSI IRÁNY: Ha ráléptél erre a mezőre, akkor csak balra folytathatod az utad. 11. GYEREKEK: Különös óvatossággal haladhatsz. Csak akkor mehetsz tovább, ha 1—2—3-as sikerül dobnod. 12. SEBESSÉGKORLÁTOZÁS: Egy mezőt haladj vissza. 13. SEBESSÉGKORLÁTOZÁS VÉGE: Két mezővel előbbre léphetsz. 14. GYALOGOS-ÁTKELŐHELY: Udvarias voltál. Még egyszer dobhatsz. 15. A SZEMBEJÖVŐ FORGALOMNAK VAN ELSŐBBSÉGE: Ezért egy dobásból kimaradsz. 16. BÚKKANÓ: Nem látod jól az utat, egyet lépj vissza. 17. MEGÁLLNI TILOS: Menj előre egy mezőt.

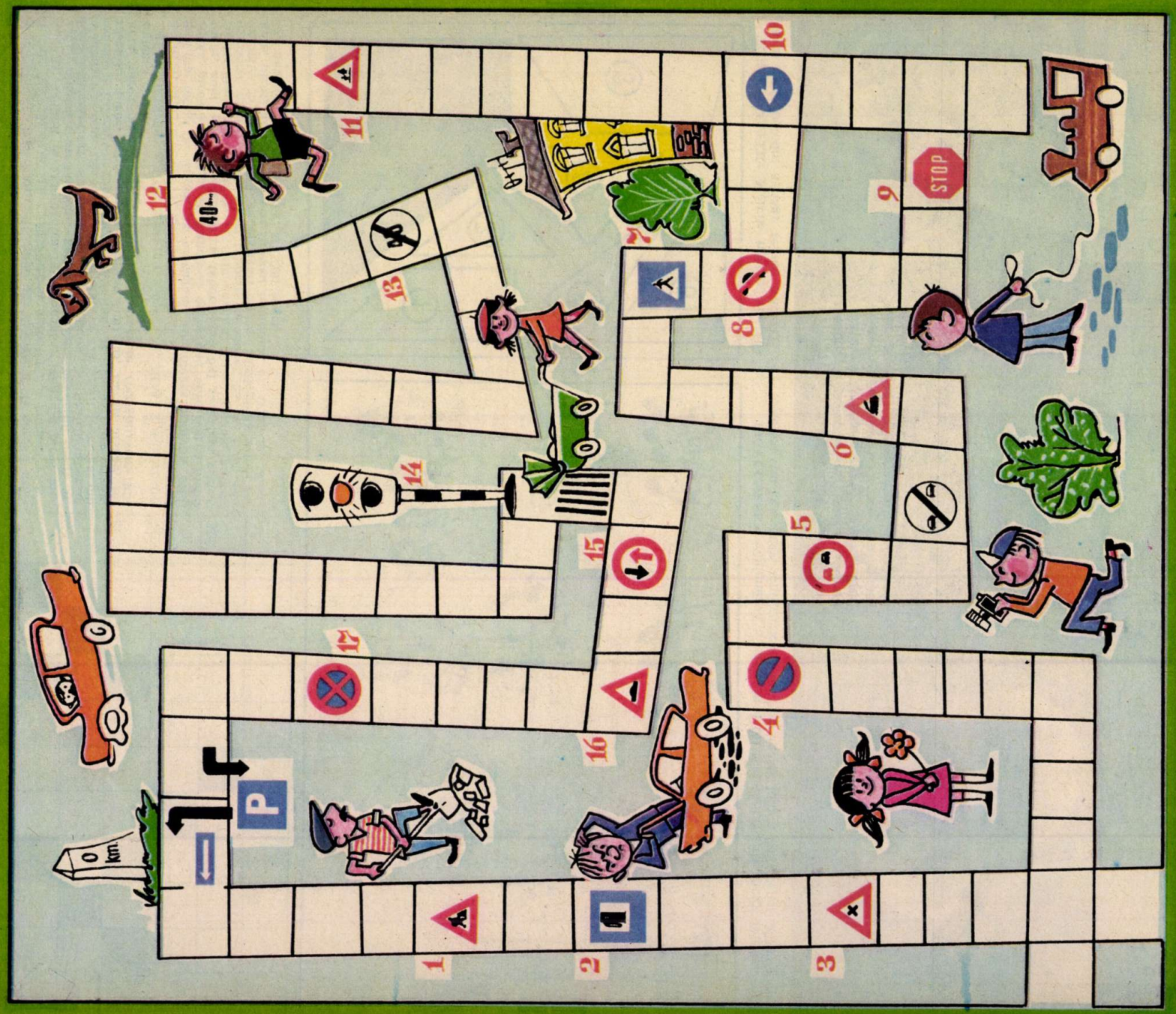

LEGKÖZELEBB
április 19-ÉN
TALÁLKOZUNK

– HEREND NEM CSAK PORCELÁNJÁRÓL HÍRES. HANEM MÉG MIRŐL?
– SZERETNÉL MÁR TE IS FELNŐTT LENNI?
– CSENDES JÁRGÁNYOK? DE JÓ LENNE MÁR UTAZNI RAJTUK!
– KAJLA AZ ŰRBE KÍVÁNKOZOTT.
– KEDVES ISMERŐS: OLIVIA NEWTON-JOHN.
– CIGIT MÉG TITOKBAN SE!
– JÁTSZÓTEREK – JÁTSZÓ TEREK?
– MI VAN A KUKÁBAN?
– VIDÁM HADJÁRAT – DARGAY MÓDRA.
– EGY BÁCSI A MESÉBŐL . . .
– FOLYTATJUK JÁZSÁR ISKOLÁJA CÍMŰ KÉPREGÉNYÜNKET.
– A SZÁZHÚSZ MÉTERES FESTMÉNY!

MINDERRŐL AZ ÁPRILIS 19-ÉN MEGJELENŐ

64 OLDALAS SZÁMUNKBAN

OLVASHATSZ!

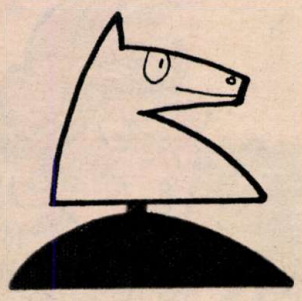

CSATA FEKETE-FEHÉRBEN

Jutka és Peti sakkoztak. Jutka játszott világossal. Utolsó lépése Kh2–g3 volt. Peti fölényesen mosolygott: „Csak nem akarod mattig játszani?" – kérdezte gúnyosan. Jutka nem válaszolt, hanem komolyan nézte az állást. Peti mérgesen felugrott: „Csak a lányok ilyen makacsok!" – jelentette ki most már boszszúsan. – „Nem látod, hogy két lépés múlva vezért viszek be?"

A Magyar Televízió március 24-i „Csata fekete-fehérben" című műsorában ezt a feladatot mutatták be. (Világos: **Kg3, gy: g2, g4, g5, h3.** Sötét: **Kd6, gy: a3, g6.)** Világos indul. Kérdés: igaza volt-e Jutkának, hogy nem adta fel a játszmát – ha igen, hogyan folytassa –, vagy pedig fel kell adnia a reménytelennek látszó küzdelmet?

A megfejtést április 9-ig kell beküldeni a Magyar Televízió (Budapest, 1810) címére. A levelezőlapra írjátok rá: **„Csata fekete-fehérben."**

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

79.0652 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

NAGYMAROS
VÁC
DOROG
ARMATPUSZTA
5Km
10Km
KICA MICA
ALCSÚTDOBOZ

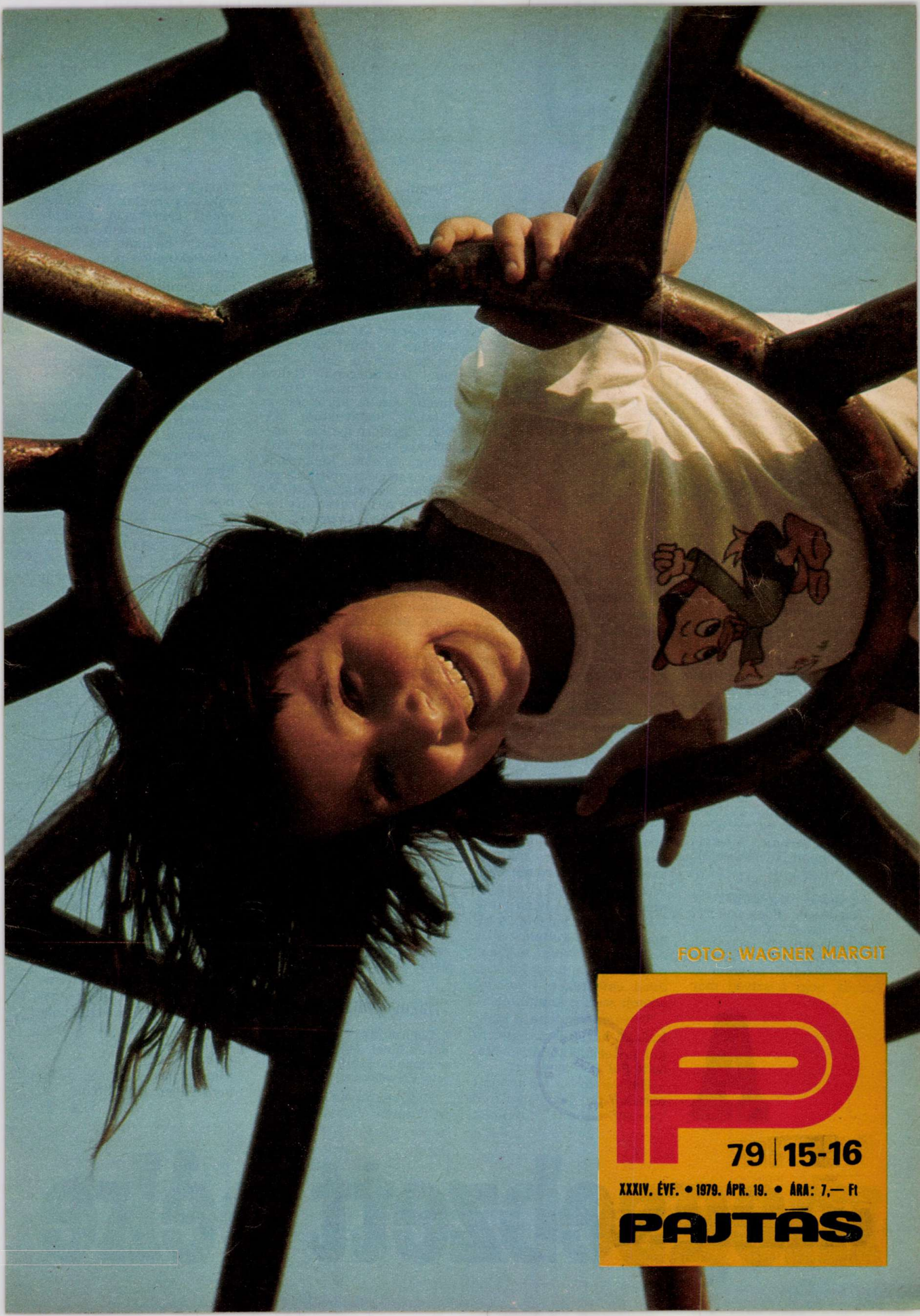

FOTO: WAGNER MARGIT

79 | 15-16

XXXIV. ÉVF. • 1979. ÁPR. 19. • ÁRA: 7,— Ft

PAJTÁS

A megsebzett béke

Lien, egy My Lai-i tizenkét éves kislány egyszer azt mondta nekem, hogy a legnagyobb kincs a béke. Vitatkoztam vele:

— Nem! A legnagyobb kincs az egészség.

— Ha magadra gondolsz — mondta úgy, hogy szinte a szemével is beszélt. — De képzeld csak el, hogy te vagy az egész emberiség! Van-e akkor drágább a békénél?

Amikor a kínai agresszorok ez év február 17-én behatoltak Vietnam területére, ez a beszélgetés jutott eszembe. Lien és az egész emberiség békéje, amelyet most megint megsebeztek.

Kína volt a tettes!

Az egész világ kérdezi, te is kérdezed, hogy miért? Hát jól figyelj! Most száraznak tűnő tényeket sorolunk fel. A gondolataidat szeretnénk munkára serkenteni. Tudjuk, hogy a szíved már régen nagyot dobbant — vietnami barátainkért.

Délkelet-Ázsiában Kínát „ősi ellenségnek" nevezik a kisebb népek. Mindig aggodalommal figyelték a „Nagy Szomszéd" fegyverkezéseit. Soha nem volt titok, hogy Kína egyeduralomra vágyott. Meghódítani a környező országokat, elvenni területeiket, leigázni népeiket.

Kína azt állítja, hogy azért támadta meg Vietnamot, mert az beleavatkozott a belügyeibe, úgy hogy segítséget nyújtott Kambodzsának. Vietnam valóban segítséget nyújtott azoknak a kambodzsai százezreknek, akik hozzájuk menekültek a Kína-barát Pol Pot-rendszer elől. A kínaiak támogatásával ez a rendszer brutális módszerekkel gyilkolta a kambodzsai embereket. Hivatalos adatok szerint kétmilliót.

Vietnam segítette a kambodzsai hazafiakat, akik végül is megdöntötték a hírhedt Pol Pot-rendszert.

Hát ez az a béka, amit nehezen tud lenyelni Kína! Terveik között szerepelt ugyanis, hogy Vietnamot Kambodzsán keresztül támadják meg.

Iskolák kellenének

Nehogy azt higgyétek, hogy a Vietnam elleni támadással minden kínai egyetértett. A kínai nép továbbra is álmai között dédelgeti azt a jobb jövőt, ahol lesz elegendő élelme, ruhája, kultúrája. Ám a kínai vezető köröknek ez most a legtávolabbi tervük. Egyelőre gyilkos fegyverekre költik a pénzüket, pedig iskolák kellenének, hiszen négyszázmillió analfabétát számlálhatnak. Az úgynevezett „kulturális forradalomban" százezerszámra égették el a könyveket: semmi más nem kell, csak Mao Ce-tung tanai! Mao pedig eltért a leninizmustól. Tudják ezt Kínában nagyon sokan, szóltak is ellene, de azok többé már nem beszélnek...

Baráti segítséget Kína ritkán nyújtott Vietnamnak, pedig ennek a bátor, hős népnek hol a japánokkal, hol a franciákkal, hol az amerikaiakkal kellett küzdeniük. Sőt, akadályozták azt is, hogy a szocialista országokból küldött segítség egyenes úton, a Kína feletti légi úton jusson el Vietnamba. Szinte a fél világot kerülték meg ezek a szállítmányok: fegyverek, gyógyszerek, élelem... Miközben Vietnam véres küzdelmet vívott az amerikai betolakodókkal, Kína meg barátkozni kezdett velük. És egyre több amerikai és angol gyártmányú fegyvert vásároltak.

Hazug pohárköszöntő

Légierejük, tüzérségük bevetésével és huszonnégy gyaloghadosztállyal támadtak Vietnamra.

Negyven-ötven kilométerre hatolva Vietnam területére, a kínai katonák falvakat gyújtottak fel, embereket, gyerekeket gyilkoltak. A „mindent felperzselni!" taktikát alkalmazták. Pekingben pedig összecsendültek a „baráti" poharak, amikor megérkezett Blumenthal, az amerikai pénzügyminiszter: Éljen a béke!

Amerika régi módszerét alkalmazza: segítséget nyújt a támadónak, hadd vérezzen el az is, meg a megtámadott is, aztán, ha már nem lesz erejük, akkor kell közbelépni!

Csakhogy Vietnam ereje nem egy ország ereje, hanem az egész szocialista táboré, az egész haladó világé. Hol van ehhez a kalandorok ereje? Olvashattátok, hogyan mozdultak meg, lázadtak fel a becsületes emberek, tiltakozó táviratokat küldtek, gyűléseket rendeztek: „El a kezekkel Vietnamtól!"

No és Kína — röviddel a támadás után — kénytelen volt beismerni, hogy Vietnamot nem lehet csak úgy, hirtelen lerohanni. Harcedzett, modern technikával felszerelt hadsereg védi a szocializmust építő országot.

Kína megtorpant, látszólag kivonta csapatait a szomszéd ország területéről, de vésztjósló fegyverkezése, készülődése aggodalmat ébreszt az egész világon. Tárgyalni nem akar, pedig a szavakat nem szabad fegyverekkel helyettesíteni!

*

Vajon hol van most Lien? Hány éves is lehet? Huszonöt? Talán férjhez ment — nagyon szép kislány volt. Talán gyereke is van már, olyan fekete-tűz szemű, mint az övé.

Csak békéje nincs, pedig arra vágyik legjobban.

Sz. P.

JÁTSZÓHELYEK

Verőfényes délután. A Klauzál téren — nem is olyan jelképesen — még egy forintost sem lehetne leejteni. A környező óvodákból, iskolákból százával tódulnak ide a gyerekek. Az elkerített focipályát huszonévesek „stoppolták" maguknak, a kisebbek kénytelenek megelégedni azzal az örömmel, hogy időnként visszarúghatják a kerítésen túlrepülő labdát. Hosszú sorok állnak a hinták előtt, a cölöpvár sokkal inkább hangyabolyra, mint erődre hasonlít.

— Arra várunk, hogy a felnőttek megunják a focit és hazamennek — mondja Kenéz Ádám hetedikes. — Tegnap például másfél órát ácsorogtunk, hiába...

Kipattan a labda — jó alkalom arra, hogy szóba elegyedjek a „bácsikkal".

— Miért, talán nekünk nincs jogunk a futkározáshoz? — törli meg homlokát Dudás Lőrinc tv-rádió műszerész. — Hová másfelé mehetnénk a környéken? A rönkökön mégsem szaladgálhatunk!

— Ennél jobb helyet is el tudnék képzelni — teszi hozzá Csabay Vilmos autószerelő. — Körben bérházak, meg a vásárcsarnok. Még szerencse, hogy jó pár évvel ezelőtt kitiltották a fővárosból a lovakat.

ASZFALT- ÉS JÁRMŰRENGETEG

Tagadhatatlan, hogy a Klauzál téren — s persze másutt is — némiképp változott a helyzet az utóbbi időben. Új játékok, pályák kerültek a gyerekek birtokába. (Más kérdés, hogy ezeket a fiatal felnőttek is szívesen használják.) De összességében nincs elegendő hely a zavartalan és sokoldalú játékhoz. Ezért is adott ki az Építési és Városfejlesztési Minisztérium az Országos Testnevelési és Sporthivatallal közösen rendeletet arról, hogy növelni kell a szabad területeket.

A fiatalok a rendeletet aligha ismerik — a valóságot annál inkább. Hogyan vélekednek tehát maguk az érdekeltek?

A Rákóczi út—Múzeum körút kereszteződésénél, zsebkendőnyi üres telken rugdossa a kavicsot két nyolcadikos.

— Ilyenkor, amikor jó idő van, már a Ligetbe sem érdemes menni — mondja Keskeny Győző. — Ott annyian vannak, mint a nyű, s még arra is vigyázni kell, nehogy fellökjük a kicsiket.

A villamoskattogásban, autódübörgésben alig értem Barakó Péter szavait:

— A nagyinál jó... Minden nyáron Gádorosra megyek. Orosháza mellett van, ott aztán reggeltől estig szaladgálhatok...

Hát igen. A kisvárosban, falun élő gyerekeknek ott van az erdő, a patak, a kert, míg a sűrűn beépített lakóhelyek fiataljainak aszfalt- és járműrengeteg jut. S nemcsak a meglevő játszóterek száma, hanem azok berendezése, választéka is kicsi. Nem mindenkit visznek, engednek el kirándulni, sportolni a szülei — a többség a városban marad. S aki marad, az keveset mozog, alig-alig szív friss levegőt.

Az „eredményt" dr. Róna Borbála, az Országos Közegészségügyi Intézet gyermek- és ifjúságegészségügyi osztályának vezetője így fogalmazta meg: „Már az elsősök tíz százalékánál különböző elváltozásokat, betegségeket találnak, amelyek zöme mozgásszervi, szív-érrendszeri, idegrendszeri elváltozás. A mozgásszervi betegségek közül 1000 gyermekre megyei átlagban 146, a megyei városok átlagában 239, a fővárosban 348 elváltozás jut."

Vagyis minden harmadik budapesti iskolás már a „startnál" valamilyen egészségügyi gonddal küzd... Iszonyú szám, főként, ha

Örök emléket őrzök a jobb lábszáramon. A VII. kerületi Klauzál téren — mászóka, kötélhágcsó és rönkvár híján — egy félig kiszáradt fenyőfát neveztünk ki ostromlott várnak. Bevallom, rossz harcos voltam, s úgy huppantam le a csúcsról, hogy az egyik alsó ág jókora sebet ejtett rajtam. Azóta eltelt húsz év, a sebből halvány heg lett. S mi lett a térből — ebből és a többiből? Játszóterek lettek-e a játszóhelyek?

Íme, az egyszerű kartondobozból is lehet kitűnő játékszert készíteni. Ez is bizonyíték arra, hogy nem mindig és elsősorban pénz kell a játszóterek felszereléséhez. Néha elég az ötlet — nem baj, ha a megvalósítást rábízzuk a gyerekek fantáziájára

JÁTSZÓTEREK?

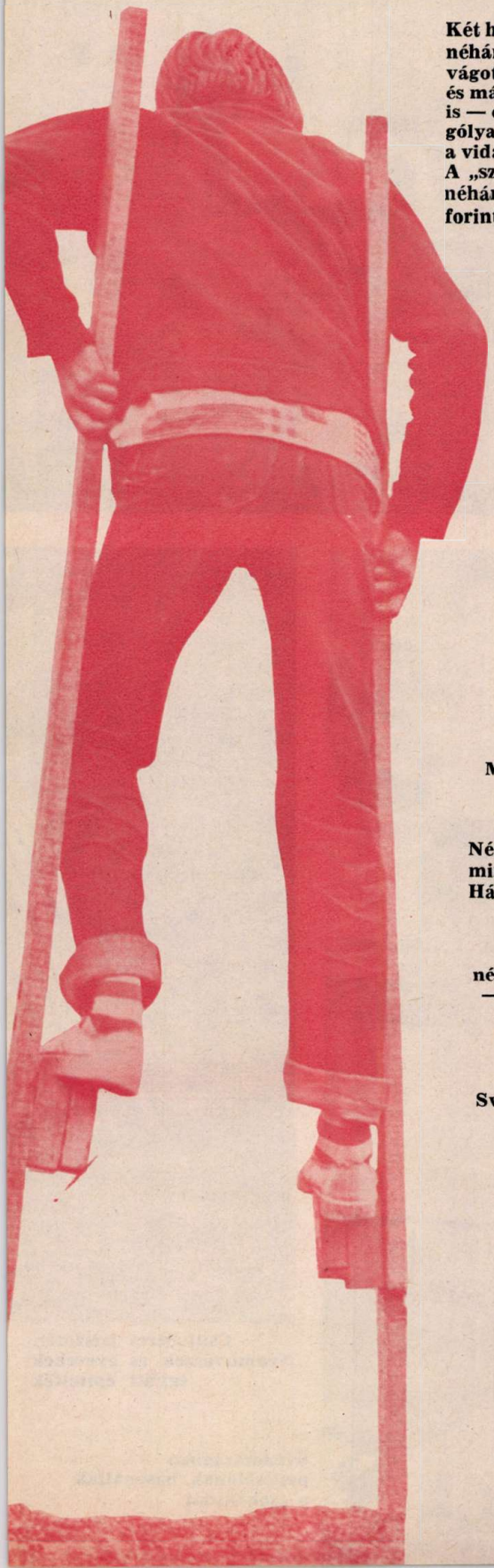

Két hosszú léc, néhány rövidre vágott deszka, és már kezdődhet is — ezúttal gólyalábakon — a vidám játék. A „szerkezet" néhány forintba kerül . . .

belegondolunk, hogy a veszély — mindenkit fenyeget.

„TALÁN A TANÁCSTÓL JÖTT?"

Világos a képlet: kevés az olyan játszóhely, amit nyugodt szívvel játszótérnek nevezhetünk. Maradnak a bérházak nyitott folyosói, a lakótelepeken az autóparkolókat és az úttestet elválasztó „zöld sávok" és természetesen a lakások. A Fővárosi Egészségvédelmi Központ megvizsgálta, hogy mivel tölti 120 ezer általános iskolás a szabad idejét. Kiderült, hogy a gyerekek egy-két napos iskolai szünetben — amíg odakint ragyogott a nap — 3—4 órát ültek a televízió előtt, s csupán fele ennyi időt szántak mozgásra, futkározásra. Pedig mindenki tudja, hogy milyen nagy szüksége van a szervezetnek a napfényre. A napozás — ha nem visszük túlzásba — fokozza a teljesítőképességet, erősíti a csontokat, jó vérellátást, kellemes közérzetet, kitűnő

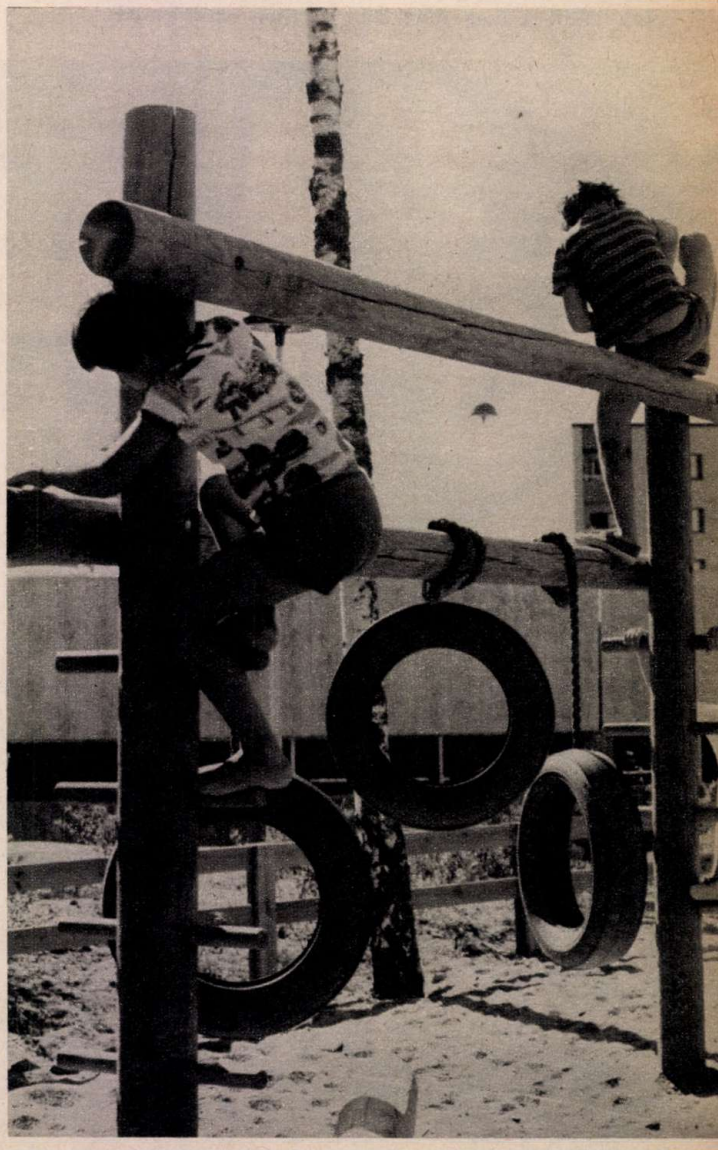

Mi vetekedhet a kalandjátszóterek izgalmával? Nézzük csak, mi minden van itt? Három használt autógumi, vastag hajókötél, néhány gömbfa — és vidáman, önfeledten kúszó-mászó gyerekek. (A felvétel Svédországban készült)

étvágyat biztosít. Ha egy gyereket nem ér napsugár, akkor a szükséges napi D-vitamin-adagját öt liter tej elfogyasztásával kellene pótolni. Az egészségügyi szakemberek manapság öt deciliterrel is elégedettek lennének...

A városi fiatalok nagyon kevés időt töltenek a szabadban. Nem vitás: többet töltenének, ha lenne, hol. Mert igaz, hogy az Országos Építési Szabályzat előírta, hogy mindenkinek öt négyzetméter közkertterület dukál, de a valóság ettől nagyon messze esik. A régebben épült városrészeken belül az öt négyzetméter csupán csak álom, s az előírást az új lakótelepek építésénél sem tartják be mindenütt. Egyre több a gépkocsi, következésképp a tárolóhely-bővítés az amúgy is szűkre szabott szabad területek rovására történik. Így válik a még meg sem épült parkokból egyik napról a másikra — parkoló. Mint például Újpalotán, az Erdőkerülő utca környékén.

A már soha ki nem zöldülő fű helyén néhány gépkocsi áll, odébb tizenévesek rúgják a labdát. Ez lenne a szabályzatban előírt „közkertterület"? Egy csillogó-villogó Zsigulihoz lépek, tulajdonosa a maradék samponhabot suhintja a földre.

— Elnézést, az autónak nem inkább az úttesten lenne a helye? — kérdezem.

Az illető karjával megtörli a homlokát és rákvörösen rámförmed:

Az óbudai lakótelepen élő gyerekek inkább az új házak melletti dombot választották játszóhelyül, mint a hagyományos kertet

Csillebérci játszótér. Népművészek és gyerekek együtt építették

Svédországban pancsolónak használják a szökőkutat

— Maga mit avatkozik bele?! Talán a tanácstól jött?

— Nem, de azért adhatok egy tanácsot, ami a gyerekeknek is hasznára válna . . .

— Nem vagyok rá kíváncsi. És tűnjön el innen, amíg szépen vagyunk!

— Nyugi, nem kell mindjárt az egekig ugrani — lép közelebb egy másik autós, nyakig olajosan. — Tessék, mondja meg, hol szereljük, tároljuk a kocsinkat, ha a parkolóban már minden helyet elfoglaltak?!

Beismerem, ez is igaz. A megoldás az lenne, ha kétszintes parkolóhelyeket építenének. Hogy ez nem olcsó mulatság? Bizony, nem. Pedig az új városrészekben lakók életkörülményeit nemcsak összkomfortos otthonokkal, hanem kertekkel, terekkel is javítani kellene. S gondoljuk csak el: kétszintes parkolókkal a duplájára nőne a szabad terület.

Nos, amíg odáig eljutunk, eltelik még egy kis idő. S igazságtalanság lenne azt állítani, hogy az állam fittyet hány az ügyre, a városi tanácsok vezetői ölbe tett kézzel nézik a helyzetet. Budapesten és vidéken számos, követendő kezdeményezés született, hol külföldi, hol saját ötletből kiindulva.

A PILISI PÉLDA

Az építőjátszótér gondolata például Dániából származik, ahol az elsőt meglehetősen régen: 1936-ban készítették el. Európában Robinson- vagy kalandjátszótér néven ismerik. Nálunk ehhez hasonló a Városligetben mutatkozott be húzódzkodó kötelekkel, mászókákkal, csúszdákkal, egyensúlyozó gerendákkal, rönkvárakkal, csupán a gyerekek építőigényét kielégítő játékok hiányoznak. Mindemellett hatalmas a siker. Ugyanezt lehet elmondani az orosházi, Belinszkij lakótelepi kertről, ahol a lakók döntöttek úgy, hogy parkoló helyett inkább kalandjátszótér épüljön.

A Fővárosi Kertészeti Vállalat dolgozói sok új típusú játszótéri felszerelést készítettek; a Diószegi úton például fából „faragott" nagy kockákat és korongokat, elemekből összeállított építőjátékot helyeztek el. Zalaegerszegen fiatal képzőművészek nem csupán megtervezték a játszóteret, hanem részt vettek annak elkészítésében is. Ugyancsak művészek — méghozzá népművészek — tevékenykedtek Csillebércen: az úttörőtáborban tartózkodó gyerekekkel együtt két hét alatt felépítettek egy játszóteret. A berendezések és felszerelések népi kézműves hagyományok alapján készültek . . .

Íme, az akarat, az ötlet néha többet ér, mint a pénz. Erről tettek tanúbizonyságot néhány éve az országos mezőgazdasági és élelmiszeripari kiállítás rendezői is, amikor a gyermekmegőrzőt — külföldi tapasztalatok alapján — kötéljátékkal, magaslessel, régi traktorral és szekérrel tették vonzóvá. Még a fiatalabb szülők is beálltak játszani! De legalább ennyire vonzóak manapság a Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság és a Pilisi Parkerdő Gazdaság fából készült, kötéllel, hálóval, hintával és csúszdával kombinált játszótéri felszerelései. Magyarországon számos erdészeti vállalat van — jó lenne, ha a többiek is követnék a nagykunságiak és a pilisiek példáját.

Az ötlet és az akarat mellett beszélnünk kell a gondos tervezésről is. Persze elsősorban arról, ami az új építkezésekre vonatkozik, hiszen a zsúfolt belvárosokban aligha lehet új játszóhelyeket létesíteni.

KIPUFOGÓGÁZ A MÉLYBEN

Az eddigieken túl — pontosabban: mellett — tulajdonképpen mi kell, illetve mi nem kell ahhoz, hogy a játszóhely igazi játszótér legyen? Egyebek között szükség van jó minőségű ivóvízre, száraz, tiszta talajra, megfelelő kerítésre, és így, csupa nagybetűvel: JÁTÉKRA! Arra viszont ügyelni kell, hogy a teret ne zajos, füstös üzemek közelében — s lehetőleg az italboltoktól minél távolabb — építsék. (Nem a gyerekek, hanem a részeg emberek látványa miatt.) S talán a legfontosabb: a játszótér ne kerüljön alacsonyabb „szintre", mint a szomszédos területek, ugyanis a kipufogó gázok tulajdonsága, hogy a mélyebb helyeken gyűlnek össze.

Ugye, nem is olyan nehéz mindezt betartani? Ötlet, akarat, tervezés — és a játszóhelyekből játszóterek válnak. Ahhoz persze már nagyobb „nekirugaszkodás" szükséges, hogy több, az eddiginél sokkal több szabad terület legyen. De a megoldáshoz kulcsot kell találni — éspedig minél előbb.

Hozzáteszem: nemcsak a gyerekek, hanem az idősebbek érdekéről, egészségéről is szó van. A felnőttek is szeretnek — szeretnének — játszani, futni, jó levegőt szívni és napozni. Az ügy ezért még inkább közös.

Közös és komoly, mint a jó játék, amelynek térre, terekre is szüksége van.

Dési Péter

(A felvételeket Pirk Ambrus készítette, akinek az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat gondozásában most megjelent Játékról komolyan című könyvét riportunkhoz is felhasználtuk.)

JÁTSZÓHELYEK = JÁTSZÓTEREK?

Régmúlt időkről beszélnek a nagymamák és szavaik nyomán mai játékra, friss, vidám, hasznos mulatságra készülnek az unokák. Gyermeknapi játék, amilyen még nem volt... Bármilyen kis helyen — hogyha összefognak — vidámat és szépet könnyebben alkotnak. A dunántúli kis község példája erre is bizonyság. A felhívás nyomán az úttörőtanács, a német szakkörösök, a makramédíszeket játszva alkotó barkácsmesterek, már a szolidaritási bazárra is készülnek. A felnőttekkel együtt még könnyebb a munka. Sőt, így beszélnek: mindez csak játék, előleg

GYERÜNK

Mári néni nagyot nézett, mikor Edittel, az unokájával egy csapat gyerek is beállított az udvarba.

— Mi lesz itt, gyerekeim?

— Nem itt lesz, nagymama, hanem kinn a kis akácosnál, ahol az a forrás van. Meg aztán mindenütt máshol is...

A gyerekek mosolyogtak, a nagymama meg persze tovább kérdezősködött, hiszen honnan is tudhatta volna, hogy a baji Dózsa György Úttörőcsapat rendkívüli úttörőtanácsa mire készül. A gyerekek régi játékokról érdeklődtek, és csak később magyarázták meg az unokák, hogy miért is nyüzsögnek, készülnek annyian:

— Rendkívüli gyereknap lesz, nagymama! Benne volt a Pajtás kilencedik számában a felhívás. Nemcsak régi játékokat gyűjtünk, sportversenyek is lesznek majd a Libaforrásnál. Sátrakat állítunk, minitáborra, májusi vásárra készülünk, és kiállításra az úttörők házában.

— Ház épül a Libaforrásnál?

— Dehogy épül, nagymama! Csak kapunk egy házat a gyereknapra a Petőfi utcában, közösen a könyvtárral. De a sátrak, a szolidaritási vásár és a versenyek a forrásnál lesznek...

Vannak titkok, amelyeket nemcsak a nagymamák, de az unokák se tudnak. Ilyen titokról beszélt Baranyi Géza, a baji községi tanács elnöke:

— Két új játszóteret kapnak a gyerekek a nagy játékok idejére, a régit pedig teljesen felújítjuk. Meglepetésnek szánjuk, de amilyen szemfülesek a mi gyerekeink, május elejére ez már kitudódik. Nem baj, legalább segítenek az építésben...

Szita Jóska és Kovács Laci, a csapat fő-fő barkácsmesterei is titokban készülnek:

— Nálunk nem volt szokásban májusfa díszítése, de most szerzünk mégis egy kerékpárabroncsot, a küllőlyukakba rövid és hosszú zsineget fűzünk. A rövid zsinegen különböző nemzetek zászlai libegnek, a hosszabb zsineg szálait szerszámnyélhez kötjük, és mint valami zászlórudat felvisszük majd a minitábor legmagasabb fájára.

— Az benne a legszebb, hogy a lányok varrják a zászlókat, csak még nem tudják, hogy éppen a májusfára fűzzük...

Pál Melinda csapatvezető már nem titkokról beszél:

— Kicsi a csapatunk, de van sok barátja. A téglagyáriakkal és a Gerecse-Mgtsz-re számíthatunk. Az Oroszlányi Bányász Színpad Weöres-versekkel, gyerekdalokkal és játékokkal érkezik, a KOMÉP Színpad bábokkal, „Csiribiri komédia" címmel lép fel nálunk. Ez a falu nemzetiségi község. Sokan beszélnek németül. A német szakkör Hartmann Ferencné vezetésével igen gondos kutató- és gyűjtőmunkát végez. Az összegyűjtött anyagból kiállítást rendezünk a gyermeknapra. A szakkör előzetes bemutatójának a helyi pártszervezet ad otthont. Bodó Margit anyukája és Tóth Istvánné a szakkörösöket régóta segíti, de eljönnek majd gyermeknapra is, más szülőkkel együtt.

— A kicsiket mindannyian szeretjük. Velük is játszunk majd a gyermeknapon — mondja Edit, akit még az óvodában is minden gyerek ismer, ő az úttörőtanács titkára.

Rischl Évának kisdobos őrse van, terveikről beszél:

— Természetesen a Mohikánok is ott lesznek a Libaforrásnál. Másodikosok. A sokféle verseny után még egy különlegeset is rendezek velük. Ebben az is első lehet, aki a futásban, labdajátékokban vagy a plakátrajzolásban lemarad; virágot szedünk az akácosban. Átadjuk a rendezőknek.

Gondoltam, megkérdezem a Rischl nagymamát, mikor járt a Libaforrásnál.

— Valamikor gyakran, de most már... Legyint, aztán mégis felcsillan a szeme: — Azért arra a különleges gyereknapra még tán én is elmegyek!

Orbán József
Fotó: Szalay Béla

A LIBAFORRÁSHOZ!

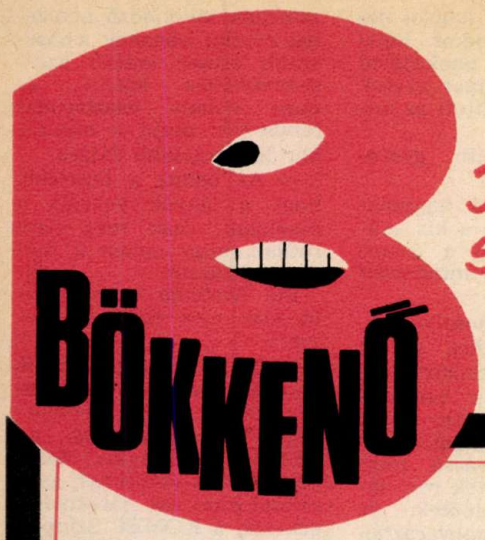

JÁRUNK-KELÜNK SOKAT LÁTUNK, S VAN AMI NEM TETSZIK...

PRÉSELT MATEKFÜZET

Hetedikesek, nyolcadikosok, akik már „felnőttnek" érzik magukat — úgy tűnik —, szégyellik az iskolatáskát. S most a lenvászon szatyor után — megérkezett az iskolákba a legújabb divatcikk: a diplomatatáska. Mit tesz ilyenkor egy élelmes tizenéves? Addig nyúzza a szüleit, amíg azok meg nem unják a siránkozást és nem vásárolnak gyermeküknek — óhaja szerint — egy lapos-csatos táskacsodát.

Szó, ami szó, roppant elegáns dolog ilyen cuccal sétafikálni.

De vajon milyen lehet például a matekfüzet — vajas kenyér és tornacipő közé préselve?...

R. K.

ÉS A GYEREKEK...?!

A két lány degeszre tömött iskolatáskával álldogált a Szent István körúti Ápisz polcai előtt. Filctollat kerestek. A szőke hajú előhúzott a zsebéből egy tízdarabos készletet, mondván: „Ilyen márkájút vegyünk, mert sokáig ír, és a színei is szépek."

A lány, kezében tartva a „mintát", szorgalmasan kutatott. Hiába... Végül színes ceruzákkal, rajzpapírokkal és radírokkal megrakodva a pénztárhoz mentek, amikor éles hangon rájuk kiabált az egyik eladó.

– Álljatok meg azonnal! Láttam, hogy elhoztatok mást is!

Odafutott, s kikapta a szőke kezéből a tollakat.

– Ezt ki fogja megfizetni? – kérdezte emelt hangon.

A két lány tűzpiros arccal bizonygatta: ezt mintának hozták magukkal.

A szőke elsírta magát.

– Tessék megpróbálni, hogy egyik sem ír! – hüppögte.

– Ne hazudj! – rivallt rá az eladó. – Otthon erre tanítanak?

A pénztárosnő megsajnálta a két gyereket. Kipróbálta a tollakat... és kiderült az igazság.

Az eladó valamivel szelídebb hangon így szólt:

– Nem kell ebből nagy ügyet csinálni! Mi is tévedhetünk, hiszen emberek vagyunk.

És a gyerekek...?!

D. Zs.

AJÁNDÉKTÖRŐ BÉLYEGZŐ

Ajándékozni jobb, mint ajándékot kapni — tartja a mondás. A legutóbbi hetek tapasztalataiból azonban arra következtethetek, hogy olykor mindkettő keserves érzéseket válthat ki. A közelmúltban lázas igyekezettel adtuk postára francia laptársunktól, a Pif-től érkezett ajándéktárgyakat, amelyeket a tavaly megjelent Pajtás—Pif Magazin olvasóinak szántunk.

Igazán nagy gonddal csomagoltunk, nehogy a szállítás közben összetörjenek a játékok, tollak. Most mégis egyre-másra érkeznek szerkesztőségünkhöz a levelek, amelyeknek írói arról értesítenek bennünket, hogy ajándékunk pozdorjává törve érkezett meg hozzájuk.

Felkerestük a budapesti 62-es számú postahivatalt, ahol küldeményeinket feladjuk. Panaszunkra elmondták, hogy a legnagyobb óvatossággal, körültekintéssel kezelték az apró csomagokat. A baj csak szállítás során, illetve a kézbesítő postahivataloknál, a bélyegző ráütése közben keletkezhetett. Azt javasolták, hogy a biztonság kedvéért írjuk a csomagokra: „Vigyázat! Törékeny!"

Megtettük. De az ajándékok továbbra is összetörve érkeznek a címzettekhez. Pedig szívesebben vennék a gyerekek, ha a Párizsból Magyarországra épségben érkezett tárgyak hozzájuk is épségben jutnának el.

S hogy erre előbb vagy utóbb sor kerül, abban váltig reménykedünk. Töretlenül.

B. F.

A 60. évforduló

A MÁRVÁNYTÁBLÁS ISKOLA

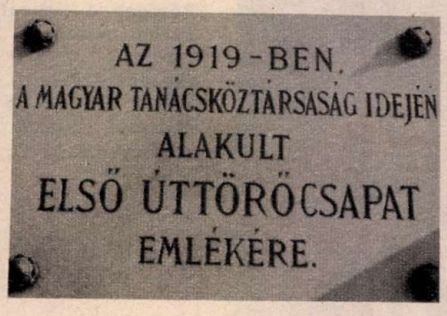

Különösen nagy a sürgés-forgás ezekben a hetekben a budapesti VII. kerületi Rottenbiller utcai Általános Iskolában. Az ide járó gyerekek kivétel nélkül tudják, hogy ebben az épületben bontott zászlót éppen hatvan évvel ezelőtt, a Tanácsköztársaság idején, a magyar úttörőmozgalom. Itt kötöttek először vörös nyakkendőt az akkori gyerekek.

*

A Marx Károly Úttörőcsapat tagjai felhívást intéztek a fővárosi és a Pest megyei gyerekekhez, hogy az első magyar úttörőcsapat hatvan évvel ezelőtti közhasznú társadalmi munkájának emlékére minden iskolában szervezzenek társadalmi munkaakciót április 21-én! S a társadalmi munkában élen járó úttörők együtt fognak felvonulni május elsején a veterán úttörőkkel és mai utódaikkal, a 1024-es számú Marx Károly Úttörőcsapat tagjaival. Ott lesznek majd a kartaliak is, hiszen ők ápolják, gondozzák az **1975. március 21-én** felavatott úttörőemlékművet. A sződligeti gyerekek is hivatalosak a nagy napra, ugyanis az első úttörőcsapat első csapatvezetőjének, Halácsy Endrének a síremlékét tartják rendben.

Kép és szöveg: Székely Tamás

Gyermekkorom ünnepi pillanatai közé tartozott, amikor édesanyám megszegte a frissen sült kenyeret és a ropogós pillét nekem adta. Akkoriban még a morzsát is összesöpörtük az asztalon. Most meg... Nemcsak kenyérrel kitömött szemeteskosarakat látni, hanem olyan gyerekeket is, akik cipóval futballoznak

Bőséges a tízórai. Talán marad is belőle egy-két falat. Vajon mi lesz a maradék sorsa? Szemétkosár...?

Vidám és jó étvágyú gyerekek ültek mellettem a budapesti Batthyány utcai Pajtás étteremben. Miután a tányérjaikból eltüntették a húsos falatokat, összeadták aprópénzüket, a társaság egyetlen fiútagját elszalasztották kenyérért, és hozzáláttak a pirosló paprikás szaft kimártogatásához.

— Állj! — tette le villáját váratlanul az egyik lány. — Azt hallottam, hogy aki tartani akarja a formáját, annak le kell mondania a legízesebb falatokról. Hát én lemondok.

A többiek nevettek. De ők is abbahagyták az evést. Kitépett bélű, félbetört és egész szelet kenyerek maradtak utánuk az asztalon.

NAGY ÚR A SZOKÁS

A Gyermekélelmezési Vállalat jelenleg 153 ezer budapesti óvodás és iskolás étkeztetéséről gondoskodik. A napközikben, a reggelihez, az ebédhez, az uzsonnához 24 tonna kenyeret szeletelnek fel naponta. Megállapított fejadagok vannak, de az elosztás a legtöbb helyen étvágy szerint történik. Aki nagyon éhes, többet vehet a kosárból, aki kevésbé... A szokás azonban nagy úr. Jó, ha van a tányér mellett alapon, még azok is tálcára tesznek egy-két szeletet, akik egyébként nem kenyeresek.

— A mi napközinkben azokon a napokon pocsékolódik el sok kenyér,

Kenyeret mindenhez! Legyen ott a tányér mellett, ha csak néhányat harapunk is belőle!

KIÁLTÁS A KENYÉRÉRT!

amikor sajt, vagy vaj van uzsonnára. A vajas kenyeret a legtöbb gyerek úgy dobja el, hogy bele sem harap — mondta Csincsik Imre, a pestlőrinci Kassa utcai iskola igazgatója.

Csurgai Imre, aki még a túrós tésztához is kenyeret eszik, egy másik kerületben él, a kispesti Ady Endre Ének- és Zeneiskola hetedik osztályos tanulója, de a vajas kenyérrel ő is hadilábon áll. A zsíros a kedvence.

— Abból jöhet akár öt szelet is.

— Ha mindennap zsíros kenyér lenne uzsonnára, megunnád.

— Én ugyan nem. Miért nem csinálják úgy, hogy választhassunk. A zsír olcsóbb, mint a vaj.

— Otthon válogathatsz?

— Legtöbbször én vásárolok be. Ha hideg vacsora készül, olyat veszek, ami a fogamra való.

— Kenyérből mennyit vásárolsz?

— Az attól is függ, hogy mit jelez a gyomrom. Általában egy kilót viszek négyünknek.

— Marad belőle valami?

— Néha. A száraz kenyeret azonban megeszik a nyulaim.

Horváth Jancsiék heten vannak testvérek. Ha csupán szűk családi körben ülnek vacsorához, már akkor is kilenc tányért kell feltenni az asztalra, kilenc szelet húst kell kirántani, kilenc adag krumplit kell megsütni. Kenyérből nálunk sem fogy el több egy-két kilónál. Jancsi pedig éppenséggel keveset eszik. De ha vásárolni megy, mindig úgy hoz kenyeret, hogy inkább maradjon, mintsem hogy elfoggyon. Ha kenyér van, nagyobb baj nem lehet.

Jancsiék iskolájában három osztály tanulóitól kérdeztem meg, hogy hoztak-e tízórait, és hogy a maradéknak mi lett a sorsa. Hatvankét gyerek közül ötvenen igent mondtak, és azt válaszolták, hogy mindent megettek. Aki mégis szalvétán hagyott egy kiflit, egy darab kenyeret, vagy sajtot, az a táskájába tette, hogy hazavigye. „Ennivalót nem szoktam kidobni" írták többen is.

Persze, ebben az iskolában sem cselekszik mindenki így. A takarító néni a megmondhatója, hogy menynyi kifli és kenyérdarab kerül még a szemeteskosárba.

NE DOBD EL!

— A kenyér az utóbbi időben leértékelődött a tudatunkban. Talán azért, mert van belőle bőven, nálunk mérik a legolcsóbban, s mert kevés ember tudja, hogy milyen fárasztó, éjt-napot követő munka árán jut el az asztalunkra. Én láttam édesanyámat kenyérsütés idején pirkadatkor kelni, kovászt készíteni, órákig a dagasztóteknő fölött görnyedni, kemencét fűteni. Ezért aztán még most is nagy-nagy tisztelettel veszek kézbe minden karéj kenyeret — mondta Nyikos Ferenc, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság gazdasági szakértője. Ő irányította azt a munkacsoportot, amelyik a főváros kenyérellátásával foglalkozott. — Az élelmiszerboltok különösen nagy ünnepek előtt felesleges menynyiséget rendelnek. Évente 542 vagon kenyér marad és szárad meg.

És pazarolnak a kenyérgyárak is. A Petneházy utcai, a Hungária körúti, a XXI. kerületi Rákóczi Ferenc utcai és a VIII. kerületi József utcai üzemek néha ragacsos, gyorsan romló kenyeret sütnek. Pedig ezekben az üzemekben is legalább annyi, ha nem több munkát fordítanak a kenyérre, mint máshol. Csakhogy itt a berendezések elavultak.

— Mindenképpen gyorsítani kell a sütőipar technikai fejlesztését. És zöld utat kell biztosítani azoknak a recepteknek, amelyek felhasználásával a kenyér finomabb lesz, akár egy hétig is puha, élvezhető marad.

Több napon át talpaltam, telefonáltam kenyérügyben. Jártam éttermekben, napközikben, hivatalokban és olyan helyen, ahol az embereknek az a fő foglalkozása, hogy a szemétből kiszedjék az eldobált kenyeret. Azt tapasztaltam, hogy nálunk szinte mindenki vétkes könnyelműséggel kezeli a kenyeret. A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban megdöbbentő adatokkal ismerkedtem meg. A megtermelt kenyér húsz százalékát veszni hagyjuk. 164 200 tonna kenyeret etetünk meg az állatokkal, vagy dobunk ki a szemétbe. Több mint egymillió ember évi fejadagját.

A földmunkások a búzát — találóan — életnek nevezik. A kenyér is búzalisztből készül. Amikor eldobjuk, létfontosságú kincsünket pazaroljuk.

Faragó György
Fotó: Wagner Margit

A versenyzők már a kanyarban voltak, de a közönség még most sem tágított a pályáról. Senki sem hitte, hogy már itt vannak a motorkerékpárosok, hiszen nem hallatszik a kipufogók robaja, a dugattyúk süvöltése. Csak az utolsó pillanatban léptek hátra, máris elsuhantak mellettük a jövő század csendes járgányai: az elektromos motorok.

Ez ma még csak fantázia, de nem sokáig. Az elektronika újabb térhódításával betört a járműiparba is. Alkalmas arra, hogy a közlekedési eszköz finomabban induljon, menet közben ne rángasson. Megszűnik a zaj és a légszennyeződés. A környezetvé-

Az elektromos Barkas üzemben tartása már most is olcsóbb, mint a benzinnel működőé ▼

▲ Mérőműszerek segítségével válogatják ki a Villamosipari Kutató Intézetben a legmegfelelőbb anyagot

CSENDES JÁRGÁNYOK

delmi célokon kívül még az energiaforrás változása is nagyon fontos. Az olaj drága, elektromos energia még a szemét elégetéséből is nyerhető — és olcsóbb.

Franciaországban, NSZK-ban és Angliában kísérleti jelleggel forgalomba állítottak néhány elektromos közlekedési eszközt. Hazánkban is folynak kutatások, erről beszélt Bencze János mérnök, a Villamosipari Kutató Intézet osztályvezetője.

— Egyelőre még nagyon drágák ezek a járművek. Feltehetőleg az ezredfordulón már felveszik a versenyt a benzinnel, az olajjal meghajtott kocsikkal. Nagyon nehéz feladat ez, mivel 1 kg benzin az tízezer kilókaloria, s ezt pó-

Az akkumulátorok cseréje mindössze két percet vesz igénybe. A tálcára helyezett „aksik" simán gördülnek a Barkas gyomrába

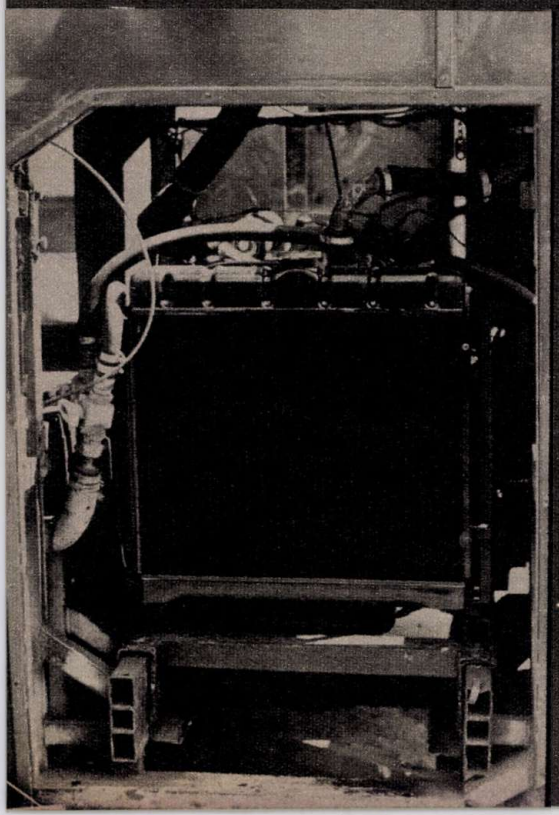

Az Elektro-Ikarus „látképe" belülről. A hűtőtér mögötti segéd-dízelmotor menet közben utántölti az akkumulátort

A Barkas vezetőfülkéje. Csak fék- és gázpedállal működik —, kuplungja nincs. Óránként 60 km-es sebességgel zajtalanul közlekedik

CSENDES JÁRGÁNYOK

A Pannónia Elektric nevű kísérleti moped

tolni... Üzemben tartásuk azonban már most olcsóbb, mint a benzinnel működőké. Egy feltöltéssel kb. 30 km utat lehet megtenni és az ehhez szükséges elektromos energia mindössze 1 Ft-ba kerül. Míg 3 liter benzin...

Az akkumulátor a drága, s az, hogy hamar tönkremegy. Két év az élettartama, s nagyban megnöveli a jármű súlyát is. A cél: jobb energiasűrűségű, kisebb, könnyebb akkukat gyártani. Ha ez sikerül, akkor már nem lesz gond az elektromos roller, moped, kiskocsi gyártása sem.

A csendes járgányok — ahogy ti nevezitek — a ti közlekedési eszközeitek lesznek!

Talán mi, mai felnőttek is felférünk majd arra az elektrobuszra, amely 55 utast szállít zajtalanul, 52 km-es óránkénti sebességgel, talán mi is veszünk magunknak egy csendes járgányt.

▲ És a másik az Elektronic moped (vörös). Mindkettő sebessége 32 km/óra. Egy feltöltéssel épp ennyi utat tesznek meg

A Pannónia Elektric ▶ burkolatának eltávolítása után jól látható a két db 12 V-os akkumulátor

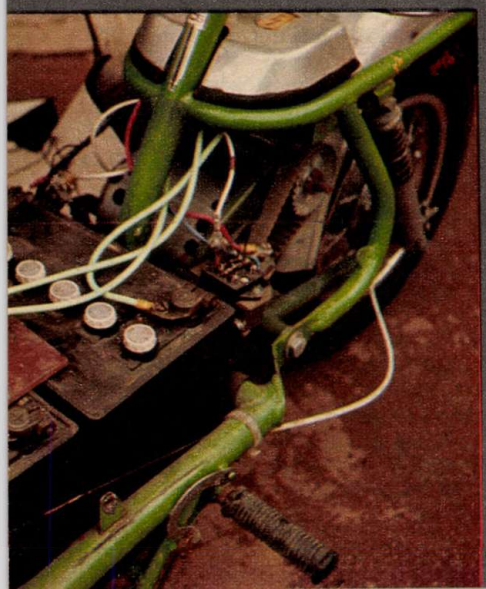

Vannak azonban türelmetlen emberek. Közéjük tartoznak a tatabányai Kertvárosi iskola fém-elektromos szakkör tagjai is.
Zavada Zsolt írt a szerkesztőségnek: elkészítettük a világ első elektromos gokartját. Most végezzük a próbafutásokat. Jöjjetek, nézzétek meg. Elmentünk és láttuk a szlalomozó, száguldó csendes járgányt. Ha hozzátesszük, hogy nem ez az első a világon — az sem von le semmit a szakkör nagyszerű munkájából. A képen Szabó Zoli vezeti a gokartot. Aki működésben is szeretné tanulmányozni, az nézze meg a májusi Perpetuum mobile című televíziós műsort.
Még egy hír a kertvárosiakról. Az úttörő technikusok járási versenyén elsők lettek. Reméljük, hogy az országos döntőn is találkozunk.

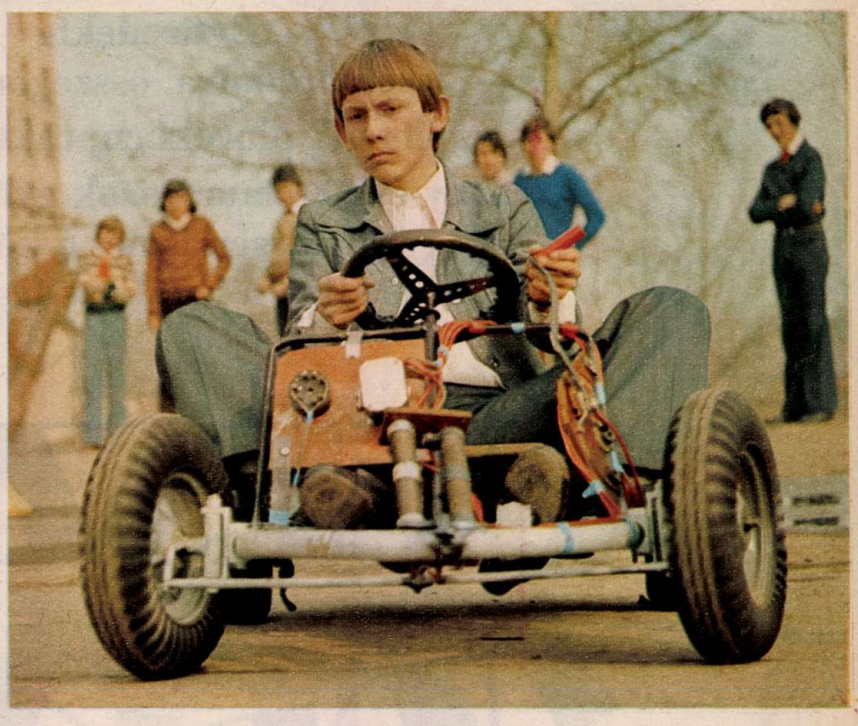

A gokart anyaga többnyire selejtből, szemétből származik. Ülése iskolai szék, a sárvédő és a lökhárító egy lerobbant Wartburgból származik. Alváza valaha oldalkocsis motorkerékpárt szolgált, babakocsi-, valamint Pannónia-kerék, talicska-alkatrész és az IL—18-as repülőgép 1,5 lóerős motorja mind megtalálható ezen a fura, de igen gyors és csöndes járgányon.

Összeállította: Forrai G. János
Fotó: Karasz Lajos és Gaál Zoltán

Évtizedekig szétdarabolva, összegöngyölve „pihent" pincékben, raktárakban. Néhány éve restaurátorok gyógyítják sebeit, hogy rövidesen ismét a közönség elé kerüljön a hatalmas festmény

A FESZTY KÖRKÉP

A monumentális képen a vezérek csoportját, az előtéri alakokat Feszty Árpád festette

— Kedvesem, csodálatos alkotást láttam Párizsban — lelkendezett közvetlenül hazatérte után, 1891-ben Feszty Árpád a feleségének, Laborfalvi Jókai Rózának. — Egy hatalmas méretű, napóleoni csatát ábrázoló körképet. Én is akarok hasonlót festeni. Már a témája is megvan: az özönvíz.

Hamarosan a festőművész apósa, Jókai Mór is tudomást szerzett a tervről. Ő fejlesztette tovább az ötletet, s azt mondta, inkább a magyarok honfoglalásáról fessen képet.

Feszty Árpád elfogadta a javaslatot és miután hitelesen akarta ábrázolni őseink bejövetelét, Kisázsiából hozatott ruhákat, képeket. Rövidesen megérkezett a több mint 1700 négyzetméternyi vászon is Belgiumból.

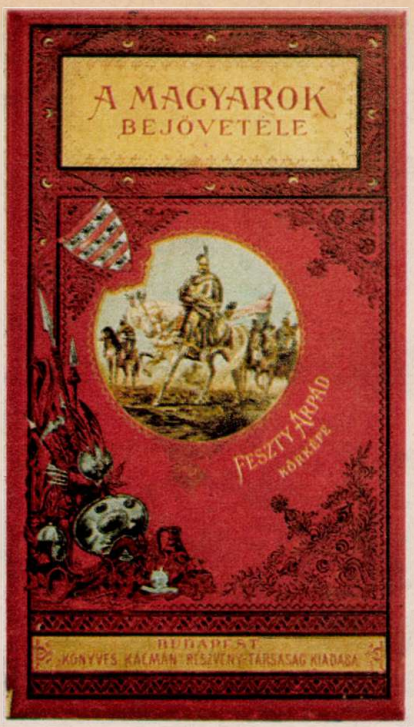

„A magyarok bejövetele" című festményt nemcsak kiállítva láthatták az érdeklődők, könyv alakban is megjelent

Napjainkban már kevés körképpel találkozhatunk. Ezek az alkotások rendkívül érdekesek, a köralakban elhelyezett kép, középről szemlélve olyan hatást kelt, mintha a néző maga is benne állna a képben.

Egyedülálló dokumentum

Feszty Árpád és társai 1891 júliusában kezdték meg a munkát. 1894. május 13-án mutatták be a látogatóknak a körképet. Nem sokkal később elszállították Londonba, a világkiállításra, majd onnan visszahozva a Városligetben állították fel egy favázas szerkezetű épületben. Itt volt látható mindaddig, amíg a háború folyamán meg nem sérült. A körképet ugyanis a második világháború végén bomba rongálta meg. Az épület elpusztult, a kép pedig sok darabban felgöngyölve pihent néhány évtizedig pincékben, raktárakban, várva, hogy a restaurátorok kézbe vegyék.

A körkép rendkívül sajátságos, egyedülálló dokumentuma a századforduló előtti évek magyar művészetének. Ezért határoztak úgy a szakemberek, hogy meg kell menteni a pusztulástól. 1975 óta a szegedi Móra Ferenc Múzeumban folyik a restaurálás Kisterenyei Ervin vezetésével.

A Kisázsiából hozatott képek, ruhák alapján kerekedett hitelessé az egyedülálló alkotás

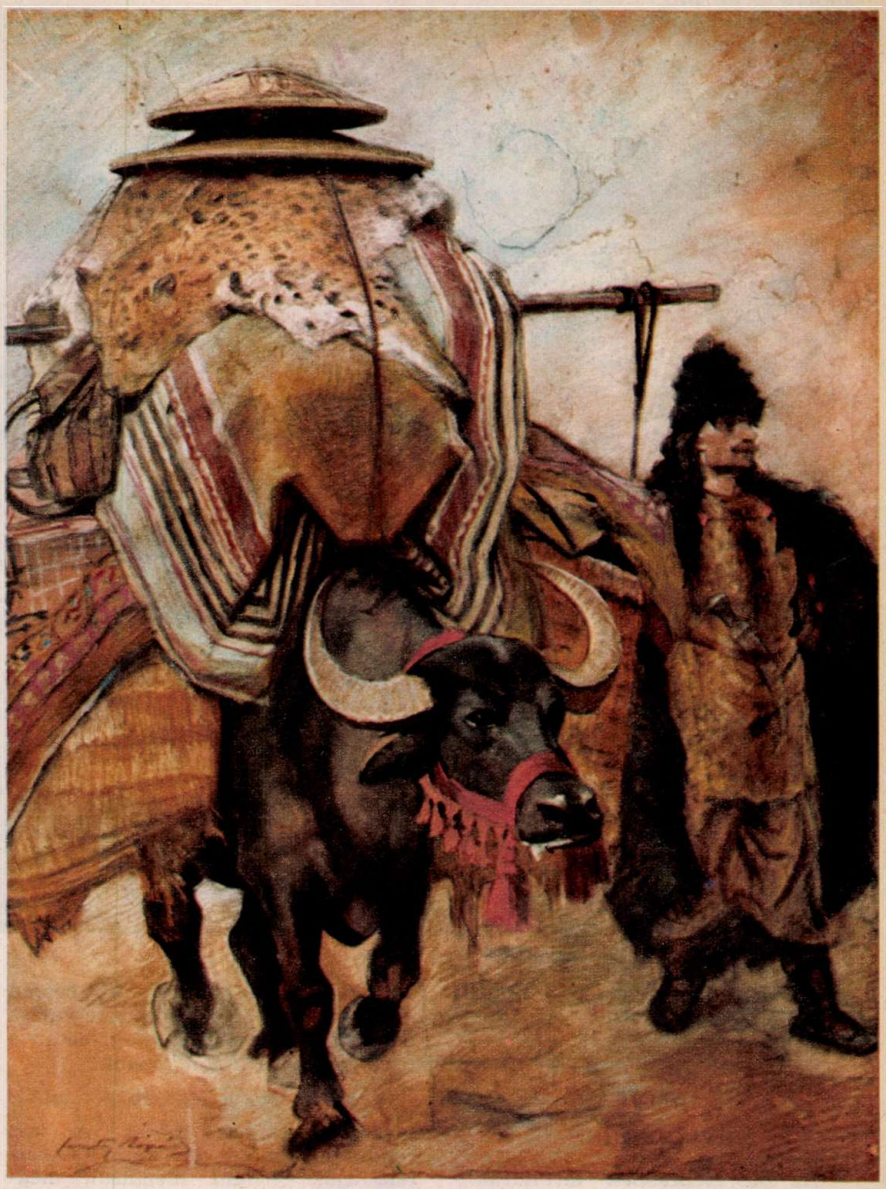

Nagy óvatossággal végzik a festmény tisztítását, felújítását

A lovasroham ábrázolása, általában a tömérdek ló megfestése Vágó Pál festőművész nevéhez fűződik

— Hol tartanak jelenleg a munkával? — kérdezem Szücs Árpádot, a múzeum főrestaurátorát.

Lépsejt és „üvegpaplan"

— Az első „lépcsőben" levéltárak, könyvtárak anyagait böngésztük át, hatalmas levelezést folytattunk a festésben részt vett művészek utódaival. Roppant erőfeszítésünkbe került a kép teljes anyagának összegyűjtése. Egy részük különböző magánszemélyeknél volt, akadt, aki szívesen rendelkezésünkre bocsátotta, mások azonban csak pénzért voltak erre hajlandók. Az erősen megrongálódott kép konzerválása befejeződött, pillanatnyilag hatan a tisztogatásával foglalkozunk.

— Mi okozta a legtöbb gondot?

— A hatalmas méret. A kép rendkívüli nagysága miatt — ha felállítják — fent meglazul, megnyúlik, lent pedig megbuggyan, „hordósodik". Lényeges volt, hogy olyan szerkezetet találjunk, amelyre ennek veszélye nélkül felerősíthetjük a képet. Ezért döntöttünk egy merev-panel szerkezeti váz kialakítása mellett. Szinte országos összefogás kellett ehhez. A Borsodi Vegyi Kombinátban készítették el a modellt, elvégezték a szükséges méréseket, a balatonfüredi hajógyárban pedig elkészítették a lépsejt szerkezetű, üvegszállal erősített anyagot, amelynek két oldalát „üvegpaplannal' borították be. Ennek a szerkezetnek a súlya, a vászonnal együtt 2000—2500 kilogramm.

Irány: Ópusztaszer

A tisztítás után a képet Ópusztaszerre szállítják, ahol már készül az az épület, amelyben elhelyezik. Itt előbb a helyükre emelik a paneleket, hátul drótkötéllel felfüggesztik és egymáshoz illesztik azokat. Csak